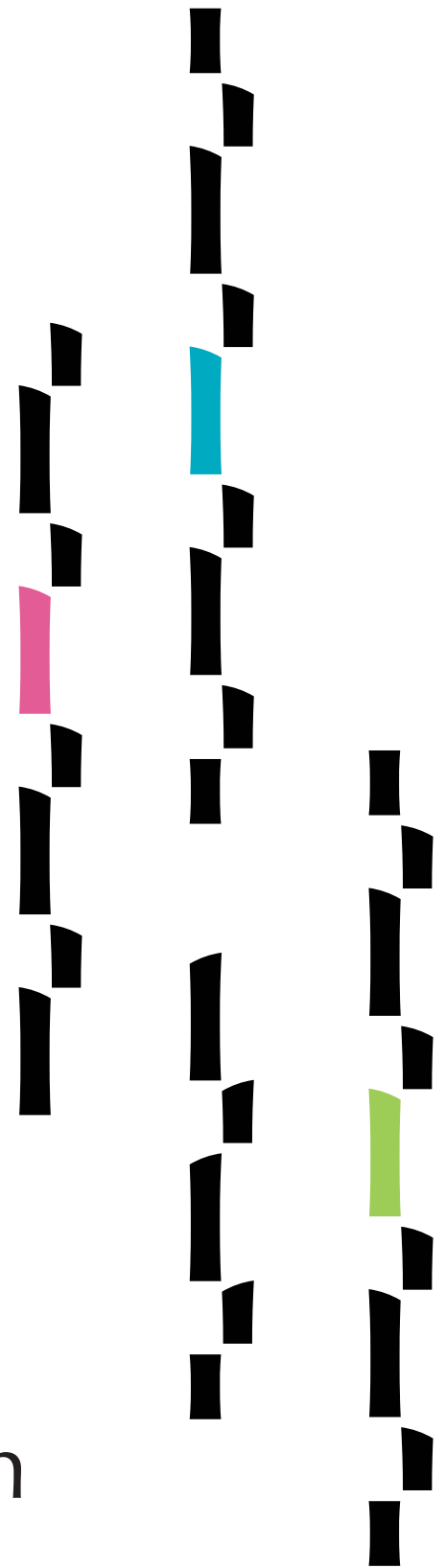

NORSK SENTER FOR
**FOLKEMUSIKK
OG FOLKEDANS**

Folkemusikk og folkedans i kulturskolen

Tall fra situasjonen i 2023, sammenlignet med tall fra 2008.

Av Andreas Viken

Forord

I 2023 tok Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Sff) initiativ til å undersøke folkemusikk- og folkedansundervisningen i kulturskolen. Denne undersøkelsen er en gjentakelse fra vår undersøkelse i 2008.

I flere år har vi sett at mangelfullt statistisk materiale gjør at det er vanskelig å gjøre nøyaktige og helhetlige beskrivelser av folkemusikk- og folkedansfeltet spesielt, og det immaterielle kulturarvsfeltet generelt.¹ Denne rapporten er et ledd i å bøte på noe av dette.

Vi håper at denne rapporten er et statistisk bidrag for å utforme kulturpolitikk og kulturdokument på kulturskolefeltet. Den utløsende faktoren til igangsettingen av en ny kulturskolerapport er høringen av kulturskolens reviderte rammeplan i 2024. Staten bad kulturskolerådet revidere rammeplan for kulturskolen i tråd med endringen som er skissert i kulturmeldingen ([Meld. St. 8 \(2018–2019\)](#)). I kulturmeldingen er mangfold et samfunns mål, og å ta vare på og formidle kulturarv ett av ni overordna mål. En annen faktor for igangsettelsen er at en ny musikk-NOU skal se dagens lys i 2025, en utredning som skal gi en helhetlig gjennomgang av musikkfeltet.

Rapporten er utformet som beskrivende av faktiske forhold. Likevel har mange kulturskoler valgt å forklare de faktiske forhold, og valgene de har tatt i fritekst. Vi oppfordrer derfor leserne til å lese de statistiske forhold i sammenheng med fritekstsvarene.

Norsk senter for folkemusikk og folkedans gav Andreas Viken i oppdrag å utføre og skrive rapporten, en gjentakelse fra Akdals undersøkelse i 2008, som del av prosjektstillingen Viken hadde ved senteret i jubileumsåret 2023. Undersøkelsen ble sendt ut til alle landets kulturskoler 24. august 2023. Da skjemaet ble stengt i desember etter påminnelser, sto vi igjen med 199 svar blant 339 kontaktede skoler. Dette utgjør en svarprosent på 59%. I 2008 svarte 72% på undersøkelsen. Både i 2023 og i 2008 brukte vi ressurser på å få opp svarprosenten ved å sende flere påminninger, for til sist å ringe rundt til de som ikke hadde svart.

Trondheim, 9. mai 2024, Norsk senter for folkemusikk og folkedans.

Om rapporten fra 2008:

I 2008 publiserte Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Sff), den gang Rådet for folkemusikk og folkedans, undersøkelsen *Folkemusikk og folkedans i kulturskolen: En undersøkelse av dagens situasjon*. Idéen om å sette i gang en undersøkelse oppstod ved at rådet fikk innspill fra flere hold om arbeidet med å styrke folkemusikken og folkedansens stilling innenfor de lokale kulturskolene, og det ble dermed satt i gang møter med ledelsen i Norsk kulturskoleråd, rådsleder Arne M.

¹ Staten Norge har mangelfullt statistisk materiale på det immaterielle kulturarvsfeltet. Mangelfullt statistisk materiale på denne forpliktelsen ble kommentert i statens siste periodiske rapport i 2021, en obligatorisk rapport som følger av ratifisering av UNESCOs 2003-konvensjon om vern og ivaretagelse av immateriell kulturarv i Norge:

<https://ich.unesco.org/en/state/norway-NO?info=periodic-reporting>. Det mangelfulle statistiske materialet ble også tydeliggjort i Sffs arbeid med å sammenfatte den helhetlige folkedansformidlingen fra 2001-2021 (Mæland et al 2021), se DEL 1: <https://static1.squarespace.com/static/6092601c960fa93c41f048e8/t/6139cd22ad3557698ddb4f0a/1631178023972/0+%C3%A5r+med+Bygda+Dansar+Web.pdf>

Sølvberg, Bjørn Aksdal og daværende rektor ved Trondheim kommunale kulturskole, Vidar Hjemås (Aksdal, 2008). Dette førte blant annet til at Halldis Folkedal ble engasjert i forbindelse med datainnsamling som prosjektmedarbeider Sjur Viken fullførte, og i tillegg ble Sjur Viken engasjert for statistisk behandling, samt at følgende punkt ble tatt inn i arbeidsplanen:

Rådet tar inn i sin arbeidsplan en kartlegging av folkemusikk- og folkedanstilbudet i kulturskolene i hele landet for å bruke erfaringer fra de som har et tilbud til å starte opp med dette andre steder. (Aksdal, 2008)

INNHOOLD

Tabeller	iv
Figurer	iv
Forkortelser	iv
1 NØKKELTALL	1
1.1 Folkedans – oppsummering	1
1.2 Folkemusikk – oppsummering	3
2 METODE	5
2.1 Datainnsamling	5
2.2 Databehandling	5
3 FOLKEDANS	8
3.1 Ja-svar	9
3.1.1 Videre plan for tilbudet	11
3.2 Nei-svar	11
3.3 Fritekst	17
4 FOLKEMUSIKK	20
4.1 Ja-svar	20
4.1.1 Instrumentfordeling	23
4.1.2 Videre plan for tilbudet	25
4.2 Nei-svar	26
4.2.1 Annet	27
4.3 Fritekstsvar	30
5 ELEVTALL	34
5.1 Tall fra enhetsregisteret	36
6 REFERANSER	37
7 VEDLEGG	38
7.1 Vedlegg 1: Undersøkelsen	38
7.2 Vedlegg 2: Fylkesvis oversikt over respondenter	45

Tabeller

Tabell 1 – Datafordeling	6
Tabell 2 – FD: Nei-årsak, fritekst.....	13
Tabell 3 – FD: andre kommentarer.....	19
Tabell 4 – FM: annet instrument	24
Tabell 5 – FM: Nei-årsak, fritekst.....	27
Tabell 6 – FM: andre kommentarer.....	33
Tabell 7 – DG: tall fra enhetsregisteret.....	36

Figurer

Figur 1 – Fordeling i QQ-plottediagrammer.....	6
Figur 2 – FD: fylkesvis fordeling	8
Figur 3 – FD: antall elever	9
Figur 4 – FD: aldersgrupper	10
Figur 5 – FD: årsverk knyttet til folkedans	10
Figur 6 – FD: videre planer.....	11
Figur 7 – FD: Nei-årsak.....	12
Figur 8 – FD: Nei-svar, tidligere tilbud	13
Figur 9 – FD: tidligere tilbud nedlagt, årsak.....	14
Figur 10 – FD: starte et tilbud	15
Figur 11 – FD: tilgang på lærere.....	16
Figur 12 – FM: fylkesvis fordeling	20
Figur 13 – FM: antall elever	21
Figur 14 – FM: aldersgrupper	22
Figur 15 – FM: årsverk knyttet til folkemusikk.....	22
Figur 16 – FM: instrumenter.....	23
Figur 17 – FM: videre planer.....	25
Figur 18 – FM: Nei-årsak.....	26
Figur 19 – FM: Nei-svar, tidligere tilbud	27
Figur 20 – FM: tidligere tilbud nedlagt, årsak	28
Figur 21 – FM: starte et tilbud	29
Figur 22 – FM: tilgang på lærere.....	30
Figur 23 – Andel FM-elever.....	34
Figur 24 – Andelstrend	35

Forkortelser

- DG** Demografi
- FD** Folkedans
- FM** Folkemusikk
- Sff** Norsk senter for folkemusikk og folkedans
- Rff** Rådet for folkemusikk og folkedans

1 NØKKELTALL

Undersøkelsen ble sendt ut til alle landets kulturskoler 24. august 2023. Da skjemaet ble stengt i desember etter påminnelser, sto vi igjen med 199 svar blant 339 kontaktede skoler. Dette utgjør en svarprosent på 59%. I 2008 svarte 72% på undersøkelsen. Både i 2023 og i 2008 brukte vi ressurser på å ringe rundt til de som ikke hadde svart for å få opp svarprosenten.

10 % (20 skoler) av kulturskolene svarte at de har et tilbud i norsk folkedans, mens 89,9 % (179 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet. Dette utgjør en økning i prosentandel på 6 % siden 2008, eller 66 % økning av antall skoler som svarte at de gir slik undervisning hvis vi ser bort fra avvikene i populasjons- og utvalgsstørrelse da og nå.

43 % (86 skoler) av kulturskolene svarte at de har et tilbud i norsk folkemusikk, mens 57 % (113 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet. Dette utgjør en reduksjon i prosentandel på 10 % siden 2008, eller 23 % reduksjon av antall skoler gitt samme forbehold mht. populasjons- og utvalgsstørrelse.

Blant de 199 kulturskolene som har svart på undersøkelsen i 2023, er det totalt 79 046 elever, hvorav 0,47 % (374) deltar i et folkedanstilbud (FD) og 2,07 % (1 636) deltar i et folkemusikktilbud (FM). Gjennomsnittlig deltar 19 elever i et FD- eller FM-tilbud per kulturskole som har et tilbud. Dette utgjør 7,5 % av gjennomsnittlig antall elever (248) ved skoler med FD-tilbud, og 3,72 % av gjennomsnittlig antall elever (511) ved skoler med FM-tilbud. Basert på tallene i dette datasettet, er det gjennomsnittlig 397 elever per skole, 411 elever per skole uten FD-tilbud og 314 elever per skole uten FM-tilbud. Dette antyder at skoler med FD-tilbud jevnt over hører til mindre kulturskoler og skoler med FM-tilbud jevnt over til større.

Blant skoler uten folkemusikk- og folkedanstilbud svarte 11,7 % (21) blant skoler uten folkedanstilbud og 11 % (22) blant skoler uten folkemusikktilbud, at de tidligere har hatt tilbud. Sammenlagt er det henholdsvis 41 (20,6 %) og 108 (54,3 %) kulturskoler som har eller har hatt tilbud innen folkedans og folkemusikk.

1.1 Folkedans – oppsummering

Vi skal nå gi en kort oppsummering av de 10 % (20 skoler) av kulturskolene som svarte at de har et tilbud i norsk folkedans, mens 89,9 % (179 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet, en økning på 6 % siden 2008.

10 fylker har kulturskoler med tilbud om undervisning i norsk folkedans. Trøndelag har fire kulturskoler med tilbud, Buskerud, Innlandet og Vestfold og Telemark har tre, Troms og Finnmark har to. Agder, Møre og Romsdal, Nordland og Østfold har én. Akershus, Oslo og Rogaland utgjør de tre fylkene i undersøkelsen uten folkedanstilbud blant skoler som har besvart. Alle bortsett fra én av skolene med folkedanstilbud har også svart at de har folkemusikktilbud.

65 % (13 skoler) oppga at de har eget tilbud, hvorav 5 oppga at de både har eget tilbud og tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 45 % (7 skoler) har kun tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 40 % (8 skoler) ønsker å utvide tilbudet sitt og 60 % (12 skoler) ønsker å opprettholde nåværende tilbud som det er, mens ingen svarte at de har ønske om / behov for å redusere tilbudet. 90 % (18 skoler) svarte at tilbudet utgjør inntil 0,5 årsverk, mens 10 % svarte at det utgjør 0,51–1 årsverk.

I 2008 svarte 28 % at «Mangel på etterspørsel» var hovedårsak til manglende folkedanstilbud. Resultatet denne gangen på 68 % (122 av 179 skoler) bekrefter dette også for 2023. Dette var et flervalgs spørsmål hvor mange har krysset av for flere kategorier, hvor «Mangel på kompetanse» med 52 % (93), «Prioritering» med 41 % (74) og «Mangel på lærere» med 39 % (69) utgjør de tre største utover etterspørsel. «Mangel på lokaltradisjon» med 30 % (54), «Økonomi» med 28 % (53) og «Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen» med 21 % (38) utgjør også store kategorier, men virker ikke å være de viktigste årsakene.

Hordaland, Oppland, Rogaland, Møre og Romsdal og Telemark er tradisjonssterke fylker, men hadde i 2008 høyest andel i svarkategorien «Mangel på etterspørsel» (Aksdal). Ved å se på hva kategorien utgjorde prosentvis innad i de respektive fylkene denne gangen, var det Rogaland med 85 % (11 av 13), Møre og Romsdal med 82 % (14 av 17) og Akershus (Viken) med 82 % (9 av 11) med størst andel «Mangel på etterspørsel». Sett bort i fra andel, utgjør Møre og Romsdal (14), Trøndelag (15) og Vestland (14) de fylkene med flest antall skoler som oppgir «Mangel på etterspørsel». 12 % (21 av 179) av skoler uten tilbud svarte at de har hatt tilbud tidligere, og også her utgjør «Mangel på etterspørsel» største årsakskategori med 52 % (11 av 21).

Respondentene har vært ivrige med å skrive både tilbakemeldinger og kommentarer knyttet til emnet. Det kom inn en rekke interessante innspill knyttet til ulike måter skolene organiserer tilbudene sine på. Flere skoler som ønsker å utvide tilbudet sitt skriver at de i utgangspunktet har prosjektbasert folkedansundervisning, som for eksempel denne kulturskolen: «Folkedans på karusell annenhver uke og samlinger for hallingdansenlever fire ganger i halvåret, med ønske om begge deler ukentlig». Ellers nevner flere gode samarbeidsarenaer, men enkelte nevner også problem med rekruttering fra reelle forsøk på oppstart.

I Nei-kategorien er det mange flere som har skrevet enn i Ja-kategorien. De fleste handler om presiseringer av eksisterende samarbeid/prosjekt på tross av at de har svart at de ikke har tilbud. Én skole har ytret uvisshet om etterspørselen og lokaltradisjonen i nord, og et par skoler skriver om at det ikke drives rekruttering av unge utenfor kulturskolen til f.eks. spellemannslag, parallelt med at kulturskolen selv ikke har et aktivt tilbud. Selv et sted med sterk lokaltradisjon formulerer problemet slik. Ellers er det én skole som har poengtert at de ikke ønsker å konkurrere med et eksisterende tilbud.

1.2 Folkemusikk – oppsummering

43 % (86 skoler) av kulturskolene svarte at de har et tilbud i norsk folkemusikk, mens 57 % (113 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet, en reduksjon på 10 % siden 2008.

10 fylker har kulturskoler med tilbud om undervisning i norsk folkemusikk. Innlandet, Trøndelag, Vestland og Møre og Romsdal har over ti skoler med tilbud, Vestfold og Telemark har ni, Buskerud har seks, Nordland og Agder fire, Rogaland og Troms og Finnmark tre og Oslo én. Østfold og Akershus utgjør de to fylkene i undersøkelsen uten folkemusikktilbud.

55 % (47 skoler) oppga at de har eget tilbud, hvorav 9 oppga at de både har eget tilbud og tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 45 % (39 skoler) har kun tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 40 % (34 skoler) ønsker å utvide tilbudet sitt og 60 % (52 skoler) ønsker å opprettholde nåværende tilbud som det er, mens ingen svarte at de har ønske om / behov for å redusere tilbudet. 79 % (68 skoler) svarte at tilbudet utgjør inntil 0,5 årsverk, og 16,3 % (14 skoler) svarte at det utgjør 0,51–1 årsverk. 4 % (3 skoler) svarte 1,1–1,5 årsverk og 1 % (1 skole) svarte 1,6–2.

«Mangel på etterspørsel» var også den største årsakskategorien når det gjelder skoler uten folkemusikktilbud (113 skoler), hvor 52 % (59) av skoler uten tilbud har valgt denne kategorien. «Mangel på kompetanse» (30 %, 34), «Mangel på lokaltradisjon» med 27 % (30), «Mangel på lærere» med 28 % (32) og «Prioritering» med 31 % (35) utgjør de fire største utover etterspørsel. «Økonomi» med 19 % (21) utgjør også en stor kategori, som for folkedans, men virker heller ikke å være blant de mest avgjørende årsakene her.

Prosentvis innad i de respektive fylkene, var det Akershus med 73 % (8 av 11) og Troms og Finnmark med 55 % (11 av 20) med størst andel «Mangel på etterspørsel»-svar. Sett bort i fra andel, utgjør Akershus (8), Troms og Finnmark (11) og Trøndelag (8) de fylkene med flest antall skoler som oppgir «Mangel på etterspørsel». 19 % (22 av 113) blant skoler uten tilbud svarte at de har hatt tilbud tidligere, og også her utgjør «Mangel på etterspørsel» største årsakskategori med 59 % (13 av 22), etterfulgt av «Mangel på lærere» med 45 % (10 av 22). Henholdsvis «Prioritering» med 36 % (8 av 22) og «Økonomi» med 32 % utgjør de to påfølgende kategoriene, og «Økonomi»-faktoren er noe mer fremtredende enn ved forrige måling, hvor den utgjorde 17 % (4 av 23).

Det kom også mange tilbakemeldinger og kommentarer knyttet til emnet i friteksten for folkemusikktilbudet. Én skole poengterte at de jobber med å videreutvikle satsingen på folkemusikk og -dans [sic] i fritekst under FM-kategorien. Her har de opprettet en arbeidsgruppe, hvor utvalget bl.a. har bestått av politikere, fagfolk, kultursjef og kulturskolerektor. Dette er svært positivt, især dersom vi kan se for oss at lignende gjelder flere av de 166 kulturskolene som enten har eller ønsker å ha tilbud i folkemusikk eller folkedans. Videre er slik virksomhet også i tråd med kulturskolerådets satsing på kulturskolen som lokale ressursentre. En annen skole uttrykker bekymring for at det vil stå på både lærerkrefter og økonomi dersom de forsøker å satse på feltet. Det er kanskje nærliggende å tenke at enkelte av årsakskategoriene som ikke har gjort seg veldig gjeldende i denne undersøkelsen, likevel er avgjørende faktorer for potensielle tilbud når f.eks. etterspørsel eller kompetanse har kommet på plass. Den samme kulturskolen bekrefter også at de nok vil konkurrere med et eksisterende tilbud.

En kulturskole i Trøndelag viser til at det især er fokus på folkemusikk i det ordinære opplæringstilbudet på trekkspill og fiolin, noe som sammenfaller med funnene for denne kombinasjonen i nettopp Trøndelag. Ellers nevner flere kulturskoler i Ja-kategorien at det eksisterer samarbeid på prosjektbasis, f.eks. med DKS, festivaler, spel, spellemannslag og lagssamlinger, flere interkommunalt, og de sosiale nettverkene som oppstår av slikt samarbeid blir nevnt. Én skole i Ja-kategorien, som ikke har blitt stilt spørsmål om mangel på lokaltradisjon, skriver at lokaltradisjonen lider av mangel på tradisjonsbærere, og det kunne absolutt ha vært en relevant tematikk å undersøke også blant de som har tilbud.

Blant fritekstsvar i Nei-kategorien er det en kulturskole som det viser seg at har satset på irsk ensemble. Ellers er fritekstsvarene her stort sett brukt til å poengtere at de ikke har egne tilbud, men har hatt eller har på prosjektbasis.

2 METODE

2.1 Datainnsamling

Denne undersøkelsen er en gjentakelse av undersøkelsen fra 2008. Nettskjemaet som er benyttet er driftet av Universitetet i Oslo (UiO). Undersøkelsen ble sendt ut til alle landets kulturskoler 24. august, og da skjemaet ble stengt i desember etter påminnelser, korrigering av kontaktinformasjon og ringerunde, sto vi igjen med 200 svar blant 339 kontaktede skoler. Denne rapporten følger samme form som Bjørn Aksdals rapport fra 2008.

Etter duplikatkontroll av innkomne svar, endte vi på 199 svar av totalt 339 organisasjonsnumre i enhetsregisteret (58,7 %) etter duplikatkontroll og eliminering av virksomheter med null i elevtall samtidig som de inngår i et interkommunalt samarbeid. Disse utgjorde totalt 11 organisasjonsnumre (3,1 %) trukket fra totalt 350.

Første runde ble sendt medio august 2023 til en e-postliste utlevert av Utdanningsdirektoratet (UDIR), basert på data i enhetsregisteret. Andre runde ble sendt til korrigerte e-postadresser samt påminnelse noen uker etterpå til alle skoler som hadde mottatt, men ikke besvart. Enkelte kulturskoler hadde sikkerhetsproblem med nettskjemaet. En tredje påminnesrunde informerte om problemet og hvordan det kunne løses.²

Deretter startet en innsamling av telefonnumre (sortert etter elevtall) og ringerunde for å nå ut til så mange skoler som mulig ilt. november. Oppringing gav klart best respons, men var tidkrevende. Etter å ha kommet gjennom til 83 skoler, besluttet vi å avslutte ringerunden med 21 ubesvarte og 94 uoppringte skoler, for heller å sende ut en siste digital påminnelse, denne gangen til en liste hvor alle kommunale postmottak var byttet ut med adresser direkte til skolene (gjaldt 42 skoler).

2.2 Databehandling

Denne undersøkelsen presenterer grunnleggende statistikk, og spørsmålene vi stilte var også utformet med det som hovedmål, holdningsrelaterte spørsmål ble holdt til et minimum. Det ble dermed heller ikke utført statistisk testing for å forklare hypoteser på datasettet. Alle figurer og tabeller er generert fra det eksporterte datasettet med en kombinasjon av Excel og databehandlingsprogrammet JASP, samt ved bruk av ferdige tabeller i Nettskjema sin innebygde PDF-rapport. Deskriptiv analyse i JASP viser at utvalget for det meste er skjevfordelt mot høyre (positiv skjevhetsverdi / høy kurtose). Skjevhetene skyldes i stor grad enkelte ekstremverdier i form av store skoler. Den vanligste fremgangsmåten for å håndtere ekstremverdier i datamaterialet, er å gjøre identiske undersøkelser med ekstremverdiene utelatt, for så å vurdere

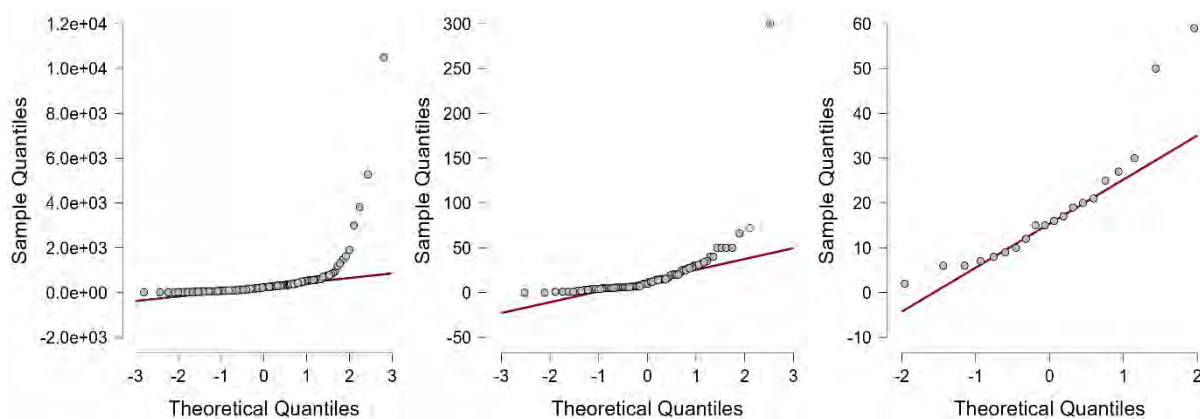
² Hvor mange kulturskoler som benytter Trend Micro, hvor f.eks. ansattservice ikke tillater å følge lenken videre som instruert, eller hvor administrasjonen ikke har meldt tilbake til oss om varselmeldingen, er umulig å vite.

påvirkningsgraden. I og med at vi i hovedsak var ute etter et godt overblikk ved hjelp av grunnleggende statistikk, valgte vi å inkludere alle svarene og heller godta skjevfordelingen, med løpende vurderinger av fordelingene i ulike kategorier underveis. I dette eksempelet viser vi den overordnede fordelingen av elevtallene:

Fordeling

	Median	Mean	Skewness	Std. Error of Skewness	Kurtosis	Std. Error of Kurtosis	Minimum	Maximum
DG: Antall elever totalt?	240.000	397.216	8.393	0.172	84.585	0.343	10.000	10500.000
FD: Antall elever i tilbudet?	15.500	18.700	1.653	0.512	2.803	0.992	2.000	59.000
FM: Antall elever i tilbudet?	10.000	19.023	6.795	0.260	54.957	0.514	0.000	300.000

Tabell 1 – Datafordeling

Figur 1 – Fordeling i QQ-plottediagrammer

Totalt elevtall (v) og elevtall i FM-tilbud (h) kan vi med pålitelighet³ si at har svært høye skjevhetsverdier. Fordelingen innen folkedans kan vi imidlertid si at er noe skjev med nokså høy pålitelighet⁴, med bare én ekstremverdi. I de to førstnevnte kategoriene vil gjennomsnittet ligge betydelig høyere enn det reelle middelmålet (visualiseringene i Figur 1 viser dette tydelig). I beskrivelser preget av skjevfordelinger bør middelmålet beskrives med medianverdi fremfor gjennomsnitt. Dette er tatt hensyn til der det er relevant å nevne middelmål på skjeve data.

Datamaterialet er tilgjengeliggjort og bearbeidet i databehandlingsverktøyet JASP, og i Excel⁵. Prosentangivelser i løpende tekst er fortrinnsvis benyttet der utvalget består av mer enn 20 svar, og antallet står da bakenfor i parenteser. Alle prosentangivelser er avrundet til hele tall, og ved prosentangivelse av endring er det snakk om absolutte angivelser (ikke relative) med mindre annet er spesifisert. I delen Nøkkeltall er alle verdier oppgitt med både prosentangivelse og antall, uavhengig av størrelsen på utvalget, slik at de enkelt kan sammenlignes med nøkkeltall fra 2008.

I tillegg til oppfordringen om å lese dataene i sammenheng med fritekstsvarene, kan også alle middelveier, prosentangivelser og fordelinger (både på landsbasis og fylkesnivå) settes i sammenheng med, og generaliseres til de offisielle tallene fra enhetsregisteret i Tabell 7 – DG: tall fra enhetsregisteret. Generaliserbarheten til populasjonen avhenger av hensyn til pålitelighetsfaktorene, f.eks. en medianverdi⁶ gjøres imidlertid med forbehold om skjevfordelinger i dataene og dermed også uvisshet mht. eventuelle trender blant kulturskoler som ikke har svart, som dermed ikke er representert i datasettet.

³ Skjevhet/kurtose delt på skjevhetens/kurtosens standardavvik.

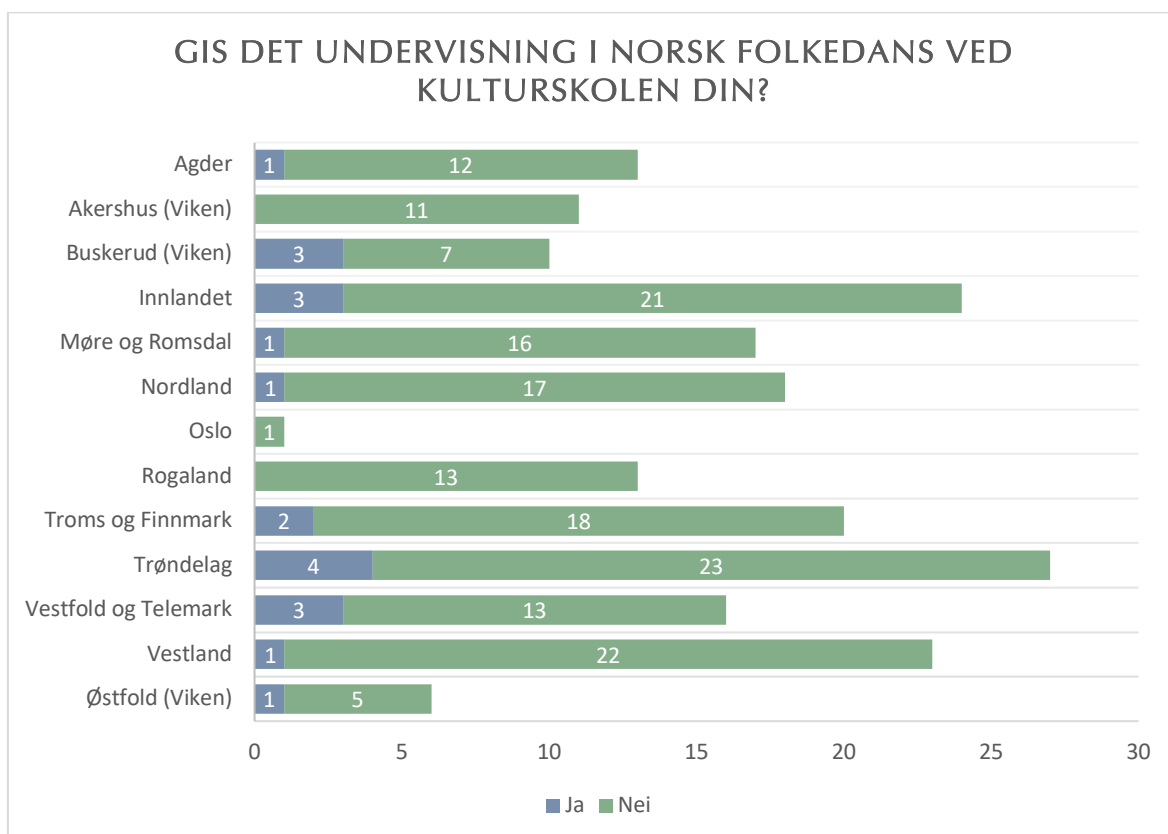
⁴ $1,653 / 0,512 = 3,23$ og kurtose på $2,8 / 0,0992 = 2,82$ (3 er normalfordelt kurtose)

⁵ En begrensning med JASP (gratis) vs. SPSS (lisens) er at JASP ikke håndterer flervalgssvar godt. Det er kun mulig å generere grunnleggende «descriptives» og «frequensies» med komplett oppramsing. Derfor er flervalgsspørsmålene med mange variabler kun representert med landsdekkende tabell, mens data fra oppramsingen i JASP er presentert i løpende tekst.

⁶ Ved omregning av f.eks. median, kan følgende fremgangsmåte benyttes: median / sumAgder = ,xx (%) → sumAgder2 * .xx (%) = hva middelmålet oppgitt i undersøkelsen utgjør når vi generaliserer til populasjonen.

3 FOLKEDANS

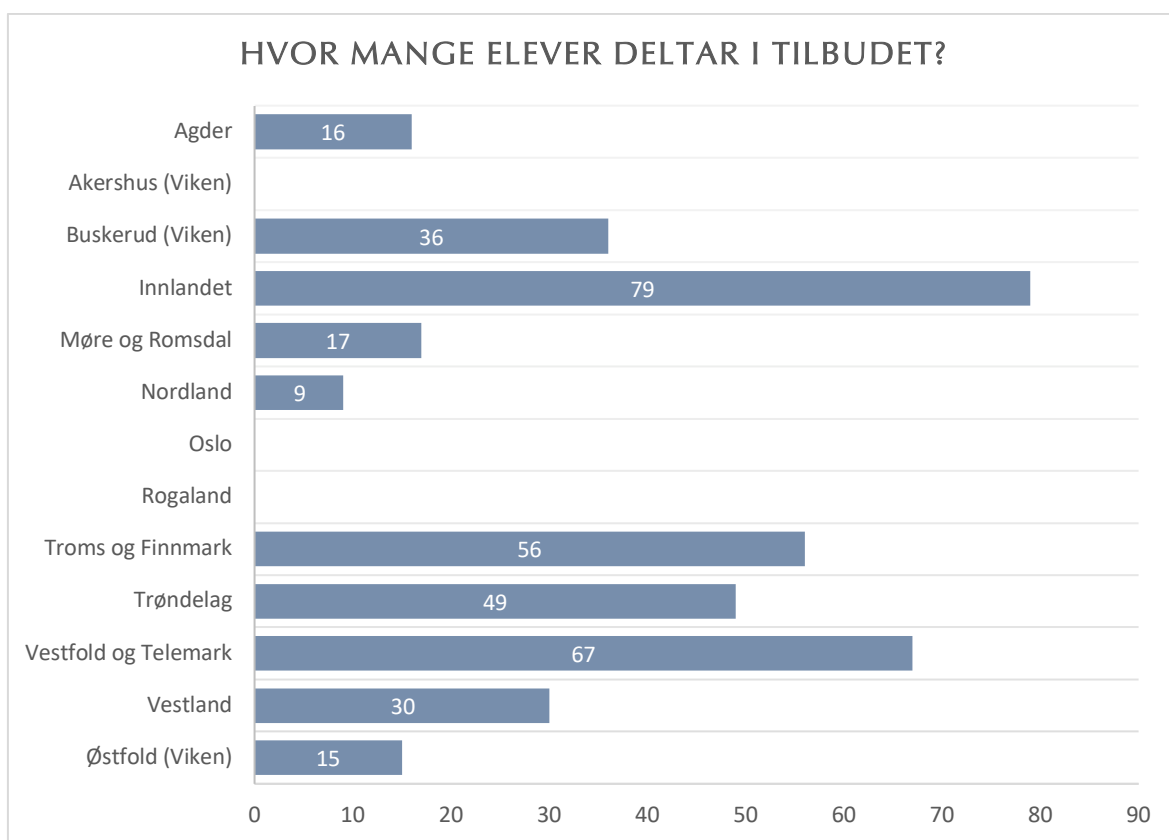
10 % (20 skoler) av kulturskolene svarte at de har et tilbud i norsk folkedans, mens 89,9 % (179 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet. Dette utgjør en økning på 6 % siden 2008. 10 fylker har kulturskoler med tilbud om undervisning i norsk folkedans. Trøndelag har fire kulturskoler med tilbud, Buskerud, Innlandet og Vestfold og Telemark har tre, Troms og Finnmark har to. Agder, Møre og Romsdal, Nordland og Østfold har én. Akershus, Oslo og Rogaland utgjør de tre fylkene i undersøkelsen uten folkedanstilbud blant skoler som har besvart (3 av 13 fylker). De to førstnevnte stod også uten tilbud i 2008. Sammenlignet med den gangen, hvor 10 av 19 fylker manglet tilbud, er dette en positiv trend på landsbasis. Riktignok med endringer i fylkessammensetningen, noe som gjør det vanskeligere å fastslå trenden. Alle bortsett fra én av skolene med FD-tilbud har også svart at de har FM-tilbud.

Figur 2 – FD: fylkesvis fordeling

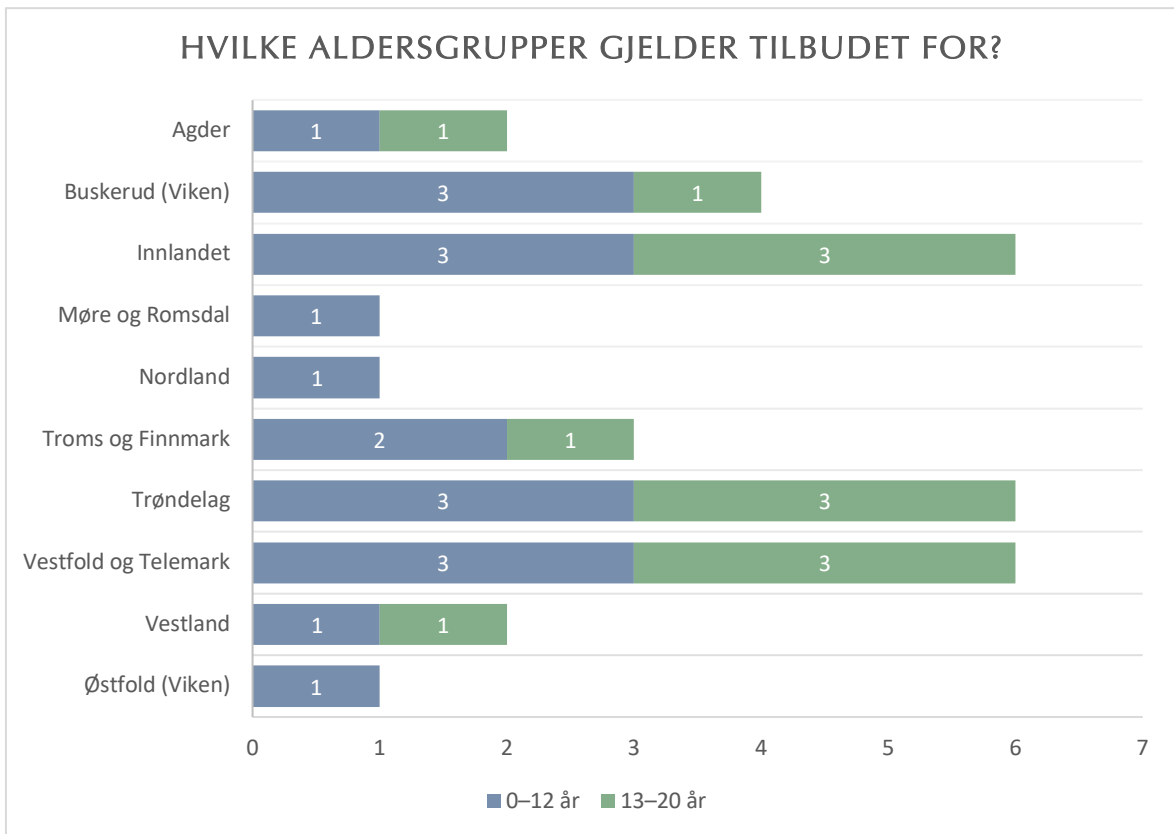
3.1 Ja-svar

65 % (13 skoler) oppga at de har eget tilbud, hvorav 5 oppga at de både har eget tilbud og tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 45 % (7 skoler) har kun tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. Dersom vi legger til grunn at totalt antall folkedanselever i 2008 var på 164 elever (fordi fire av skolene ikke hadde fast tilbud), har elevtallet mer enn doblet seg. Totalt antall folkedanselever i dag er oppgitt til 374. Dette tallet er imidlertid også i fare for å være oppblåst, fordi vi ikke vet hvor mange kulturskoler som eventuelt har gjort antakelser om eksisterende undervisning og svart «Ja» selv om det i praksis kan være svært sporadisk undervisning. Til forskjell fra sist i 2008, hvor Buskerud stod med 258 FD-elever, står de nå med bare 36:

Figur 3 – FD: antall elever

Sist ble det ikke undersøkt hvilke aldersgrupper tilbudet gjelder for. Det har vi spurt kulturskolene om i denne omgangen, og er illustrert på neste side, i Figur 4. I kategorien folkedans har 19 av 20 skoler oppgitt at de har tilbud for barn 0–12 år, og 13 av 20 skoler har oppgitt at de har tilbud for ungdom 13–20 år. Vestfold og Telemark er det fylket som scorer best når det gjelder å ha tilbud til begge aldersgruppene, med tre kulturskoler som har krysset av for begge. Trøndelag har to, hvorav én har eget tilbud, mens Vestland og Troms og Finnmark har én skole hver med tilbud til begge aldersgrupper. Sett bort fra hvorvidt tilbudet er ved samme skole, følger Trøndelag og Innlandet etter Vestfold og Telemark med tre avkryssninger i begge kategoriene.

Figur 4 – FD: aldersgrupper

Vi har også undersøkt hvor mange årsverk tilbudene omfatter. Her er det kun de laveste variablene som ble benyttet av respondentene, og variasjonen mellom fylkene er lav, derfor er figuren nedenfra hentet fra den opprinnelige undersøkelsesrapporten via Nettskjema, som kun viser tall for hele landet. 90 % (18 skoler) svarte at tilbudet utgjør inntil 0,5 årsverk, mens 10 % svarte at det utgjør 0,51–1 årsverk:

Hva utgjør tilbudet i sammenlagt årsverk?

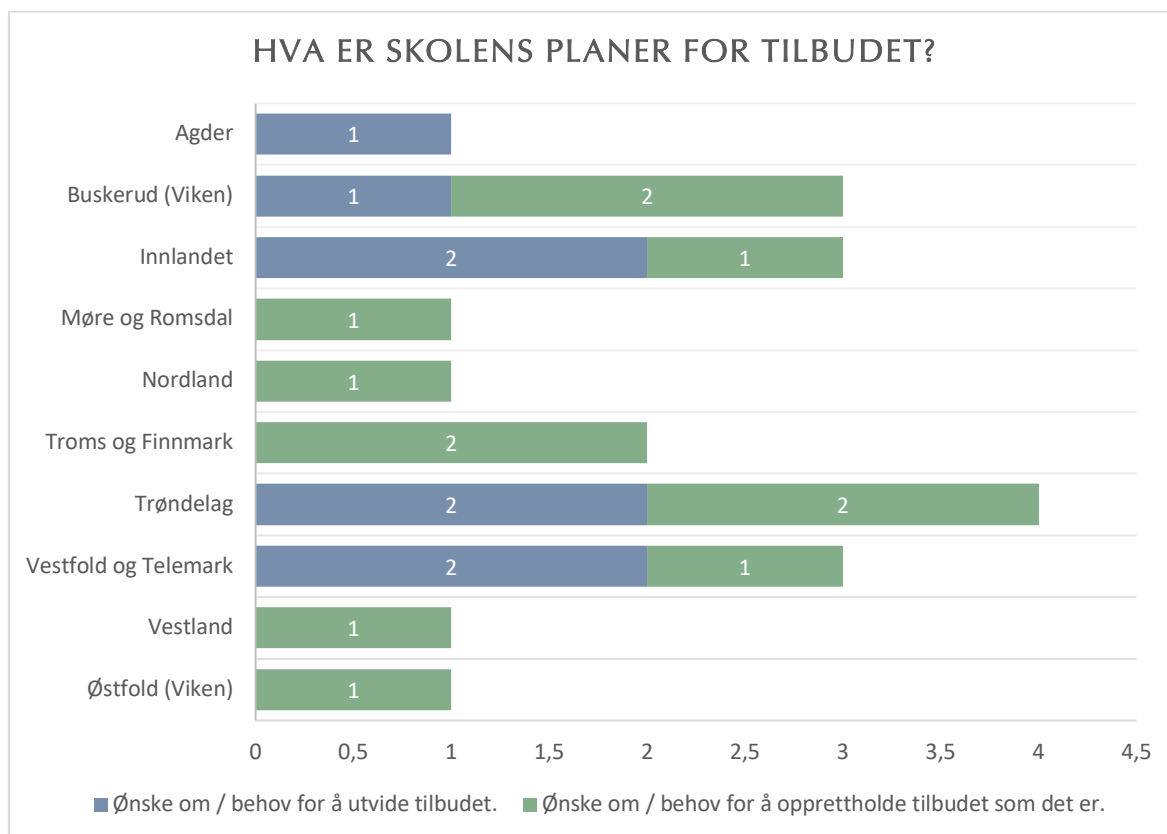
Antall svar: 20

Figur 5 – FD: årsverk knyttet til folkedans

3.1.1 Videre plan for tilbudet

Figur 6 viser at 40 % (8 skoler) ønsker å utvide tilbudet sitt og 60 % (12 skoler) ønsker å opprettholde nåværende tilbud som det er, mens ingen svarte at de har ønske om / behov for å redusere tilbudet.

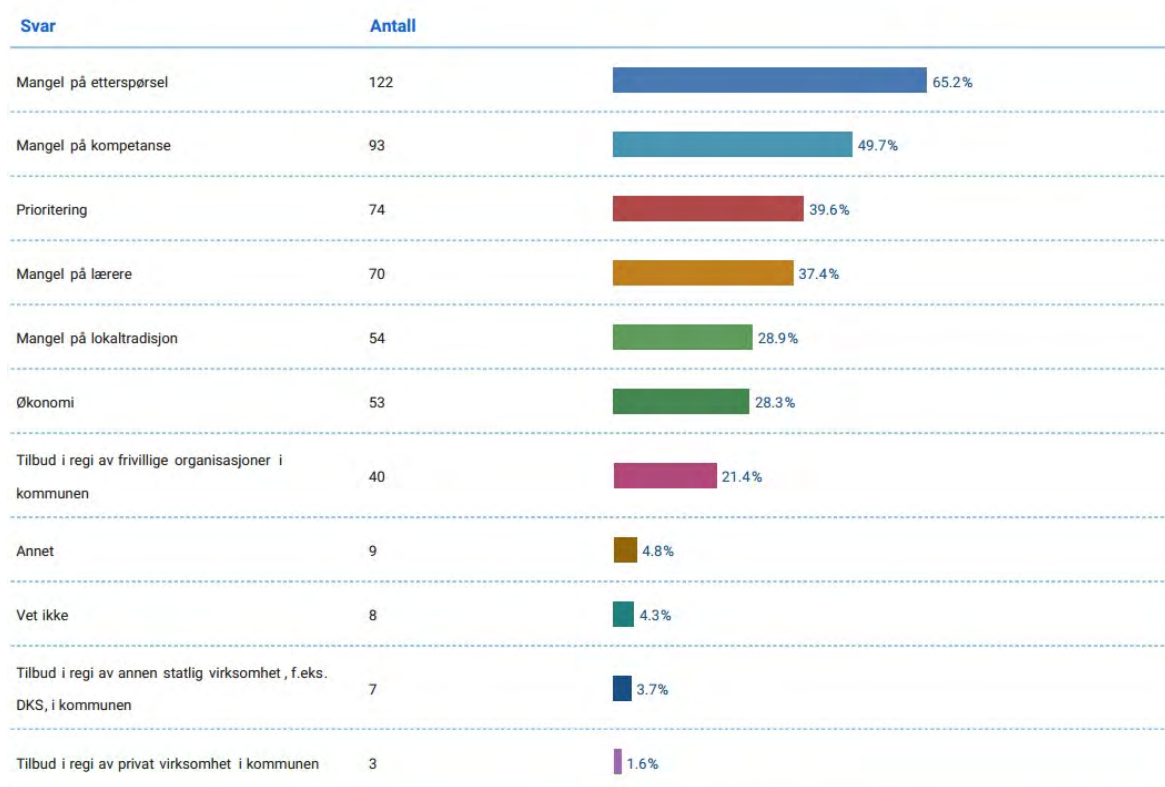
Figur 6 – FD: videre planer

3.2 Nei-svar

I 2008 svarte 28 % at «Mangel på etterspørsel» var hovedårsak til manglende folkedanstilbud. Resultatet denne gangen på 68 % (122 av 179 skoler) bekrefter dette også i dag. Dette var et flervalgsspørsmål hvor mange har krysset av for flere kategorier, og hvor «Mangel på kompetanse» med 93 (52 %), «Prioritering» med 74 (41 %) og «Mangel på lærere» med 69 (39 %) utgjør de tre største utover etterspørsel. «Mangel på lokaltradisjon» med 54 (30 %), «Økonomi» med 53 (28 %) og «Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen» med 38 (21 %) utgjør også store kategorier, men virker ikke å være de viktigste årsakene.

Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkedans?

Antall svar: 187

Figur 7 – FD: Nei-årsak

Hordaland, Oppland, Rogaland, Møre og Romsdal og Telemark er tradisjonssterke fylker, men hadde i 2008 høyest andel i svarkategorien «Mangel på etterspørsel» (Aksdal). Ved å se på hva kategorien utgjorde prosentvis innad i de respektive fylkene denne gangen, var det Rogaland med 85 % (11 av 13), Møre og Romsdal med 82 % (14 av 17) og Akershus (Viken) med 82 % (9 av 11) med størst andel «Mangel på etterspørsel». Sett bort i fra andel, utgjør Møre og Romsdal (14), Trøndelag (15) og Vestland (14) de fylkene med flest antall skoler som oppgir «Mangel på etterspørsel». Syv skoler krysset av for «Annet» på årsaksspørsmålet og er de første fritekstsvarene i undersøkelsen. I Tabell 2 – FD: Nei-årsak, fritekst nedenfor, og i påfølgende tabeller med fritekstsvar, er alle faktorer som kan identifisere den enkelte kulturskole, og dermed enkeltpersoner som har svart, anonymisert. Dette er også i tråd med måten dette ble gjort på i 2008. Nedenfor er kategoriene *rekruttering* og *lokaler* nevnt, begge kategorier som kunne vært med i spørsmålet. Lokaler er kanskje enda viktigere innen folkedans enn i folkemusikk, noe vi kunne ha tenkt på i utformingen av undersøkelsen.

Annet:

Rekruttering er ei utfordring

Vi mangler ikke tilbud, men vi kunne ønske oss flere interesserte elever.

En kombinasjon av årsaker. Dans er ikke et fast tilbud i kulturskolen, av sammensatte årsaker som nevnt over. Periodevis dansetilbud, mest med vekt på dans til populærmusikk der elevene også deltar i å lage koreografi. Folkedans inkludert i dette, men ikke nærmere spesifisert og ikke vektlagt, jfr. svarene under.

Vi er i ferd med å utvikle et tilbud i samarbeid med ressurspersoner og lag

Lokaler som passer

Har for såvidt eit tilbud som del av et annet tilbud

Vi har tilbud om folkedans

Tabell 2 – FD: Nei-årsak, fritekst

Figur 8 nedenfor viser at 12 % (21 av 179) blant skoler uten tilbud svarte at de har hatt tilbud tidligere, og 69 % (123 av 179) svarte nei. Andelen skoler som svarte «Vet ikke» har gått betraktelig opp fra 2 % til 20 % (35 av 179), noe som kan forklares av ytterligere utskiftninger etter hvert som kulturskolene blir eldre. Akershus er det eneste fylket hvor ingen skoler har sagt at de har hatt tilbud, mens Innlandet har flest med fire kulturskoler som har hatt tilbud i tillegg til de tre eksisterende tilbudene. Vestland har også fire nedlagte tilbud, men bare én skole med eksisterende tilbud, mens Trøndelag har fire eksisterende tilbud og ett nedlagt. Resten av fylkene varierer fra to til fire totalt. Det er totalt 41 skoler (21 %) som gir eller har gitt et undervisningstilbud i norsk folkedans.

Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkedans?

Antall svar: 179

Svar	Antall	
Ja	21	11.7%
Nei	123	68.7%
Vet ikke	35	19.6%

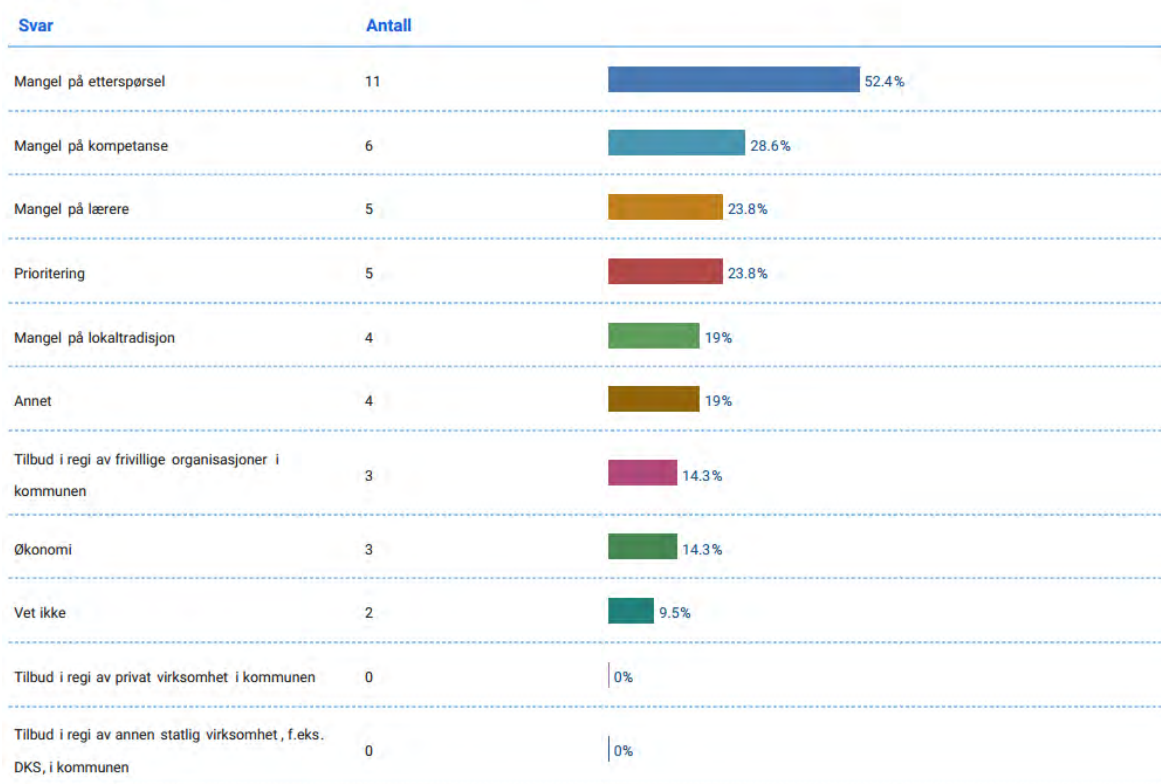
Figur 8 – FD: Nei-svar, tidligere tilbud

Også her utgjør «Mangel på etterspørsel» den desidert største årsakskategorien med 52 % (11 av 21), som vist i Figur 9. 81 av 123 (66 %) som verken har eller hatt tidligere tilbud, oppgir det samme. Grunnen til at vi har med disse tallene er for å kontrollere trenden som ble bemerket i 2008, hvor «Mangel på etterspørsel» virket å være et større problem blant kulturskoler som

tidligere har hatt tilbud. Altså at det har eksistert en etterspørsel som nå er borte. Vi kan se for oss at problemstillingen fortsatt er relevant, men fordi andelene i denne omgangen er såpass like og dessuten står i motsatt størrelsesforhold, kan vi ikke bekrefte den samme trenden. Vi kan imidlertid ytterligere konstatere at det er en viktig årsak for manglende tilbud.

Hva er årsaken(e) til at dette tilbudet ble nedlagt?

Antall svar: 21

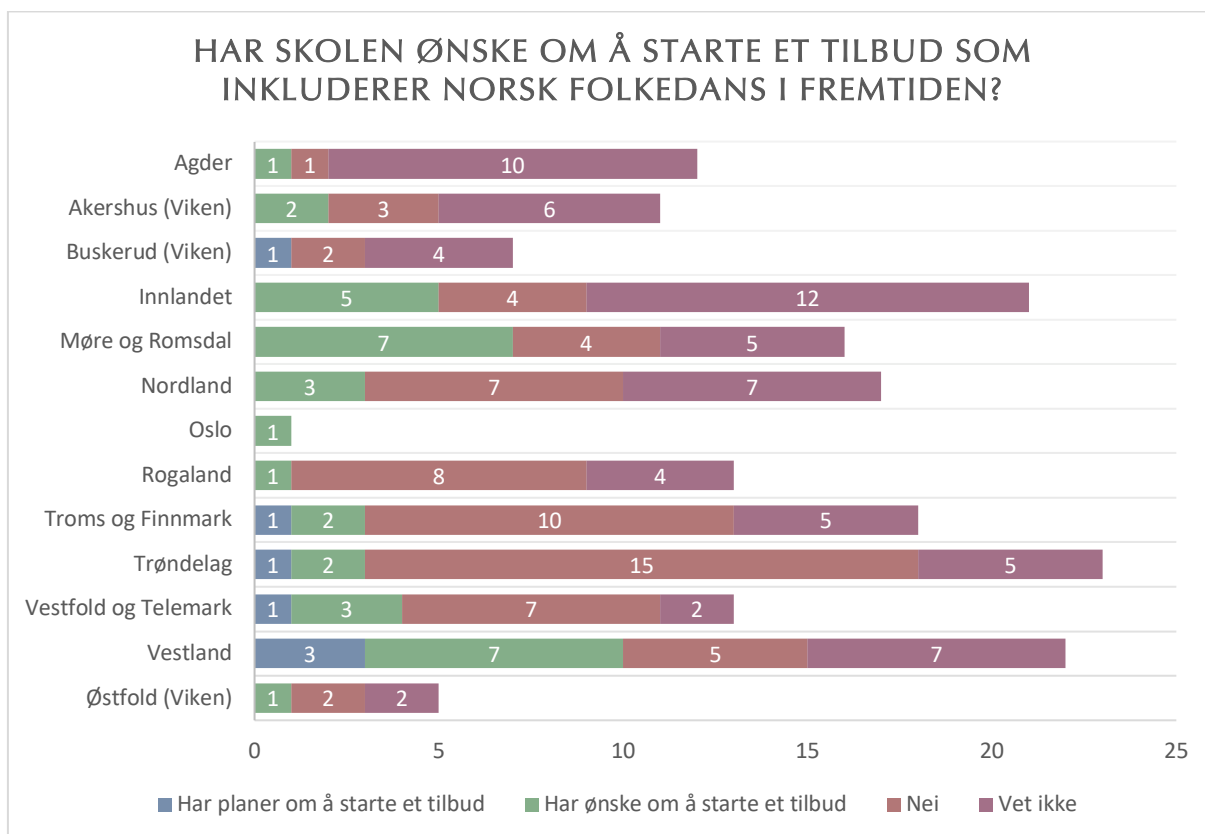

Figur 9 – FD: tidligere tilbud nedlagt, årsak

Utover de nevnte forskjellene, undersøkte vi også om det var betydelige avvik i noen av de andre kategoriene. «Mangel på lokaltradisjon» stikker seg ut med kun 4 av 17 skoler som tidligere har hatt tilbud, sammenlignet med 40 av 123 (33 %) blant de som ikke har hatt tilbud. Altså virker mangel på lokaltradisjon som en sterkere årsak der det verken er eller har vært tilbud. Akershus (4 av 7), Møre og Romsdal (7 av 10), Nordland (8 av 10) og Østfold (3 av 3) er de fylkene med størst andel mangel på lokaltradisjon. Uten å ta hensyn til andel, er også Trøndelag og Troms og Finnmark høyt på lista med henholdsvis 8 og 6 skoler. «Økonomi» kryper også opp til 33% og virker som en noe sterkere årsak blant de som verken har eller har hatt et slikt tilbud.

Videre virker ikke øvrige tilbud i kommunen å være en viktig årsak på Ja-siden, men blant kulturskoler som verken har eller har hatt tilbud, har disse kategoriene mer vekt. Henholdsvis har de 27 (22 %) og 7 (6 %) skoler som har valgt kategoriene frivillige eller statlige organisasjoner i kommunen. Privat virksomhet er fortsatt ikke en fremtredende årsak. Disse tallene stemmer

overens med at det i 2008 ble sett på som logisk at kulturskoler i kommuner hvor det eksisterer øvrig tilbud, ikke ønsker å konkurrere med eller ødelegge for disse tilbudene. Det kunne imidlertid vært interessant å undersøke i hvor stor grad kulturskolene likevel fungerer som ressursentre for disse eksterne tilbudene.

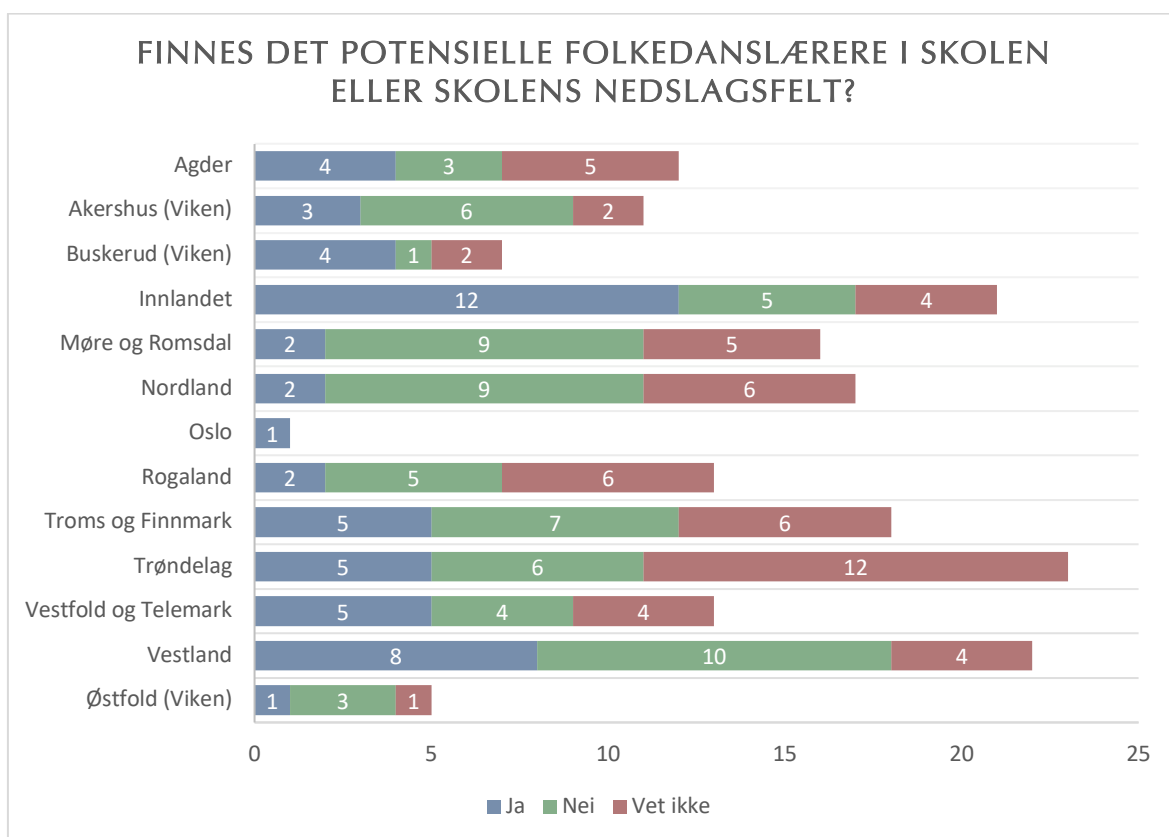

Figur 10 – FD: starte et tilbud

De syv skolene som har planer om å starte et tilbud, de 35 som har ønske om det og hvilket fylke disse befinner seg i, vises i figuren ovenfor. Samlet sett utgjør de 23 % av alle kulturskoler uten tilbud, en økning på 11 % siden 2008. Vi har imidlertid nokså høye tall i kategorien «Vet ikke», muligens fordi vi ikke har hatt kontroll med hvem ved de respektive kulturskolene det er som har svart, og dermed heller ikke hvilken innsikt de har i kulturskolens historie og fremtidsvisjoner. Samlet sett ser vi en positiv nedgang i antall skoler uten verken planer eller ønske om å starte et tilbud, fra 67 % til 38 %. Det er dog bare 5 av 13 fylker med skoler som har konkrete planer. Rogaland, Troms og Finnmark og Trøndelag har høyest mål på manglende fremtidsplaner med en kombinasjon av mange Nei-svar og lavt antall svar konkrete planer eller ønske om planer. I motsetning til forrige undersøkelse, stilte vi ikke spørsmål om hvordan kulturskolen vil forholde seg til at det dukker opp en lærer / forespørsel om nytt tilbud.

I den siste figuren i denne delen om folkedans (Figur 11), svarte 54 av 179 skoler (30 %) at de vet om lærere i skolens nedslagsfelt, mens 68 skoler (38 %) svarte nei og 57 (32 %) vet ikke. 74 av 199 skoler (37%) har allerede tilbud med lærer(e) eller sier at de kjenner til potensielle lærere. Gapet

ned til faktisk antall tilbud med lærer(e) har minket fra en differanse på 41 % i 2008 til 26 % (20 av 74 skoler). Fem av syv skoler med planer om å starte tilbud og 15 av 35 skoler (43 %) blant de som har ønske om tilbud, har også kjennskap til lærere, mens 84 % av de som svarte konkret at de ikke har ønske, svarte også at de enten ikke har lærere (44 %) eller at de ikke vet om de har lærere (40 %) i nedslagsfeltet sitt. Andelen som faktisk kjenner til lærere, er altså mye høyere der det også finnes planer eller ønske om å ha et tilbud, og uvissheten er også lavere blant disse skolene. På fylkesnivå kommer både Innlandet og Vestland godt ut når det gjelder kjennskap til lærere, understøttet av nokså lav uvisshet, mens det ellers i landet er få fylker som skiller seg ut.

Figur 11 – FD: tilgang på lærere

3.3 Fritekst

Respondentene har vært ivrige med å skrive både tilbakemeldinger og kommentarer knyttet til emnet. Nedenfor følger en rekke interessante innspill knyttet til ulike måter skolene organiserer tilbudene sine på.

Ja-svar

- *Vi har folkedans på karusell annen hver uke, og samlinger for hallingdansen 4x i halvåret. Skulle gjerne ha hatt begge deler hver uke.*
- *Vårt tilbud innen folkedans er til barnehagebarn og SFO, ikke til elever som går i kulturskolen ukentlig. Tilbudet blir gitt i turnéform 3-4 besøk hvert skoleår. Litt varierende hvor mange prosent stilling vi bruker til dette hvert år. Inntil 10 %.*
- *Vi har hatt et prosjekt i 4 dager i de to siste årene for å sette fokus på lokal dans- og folkemusikk (Folk i [...]) samt at vi samarbeider med flere kulturskoler i fylket om prosjektet [...]. Slåttemusikk er dessuten en fast del i særlig strykeseksjonens repertoar. I høst benyttet vi en folkedanser i mangel på vikar i ordinært tilbud. Dessverre mistet vi mange elever av den grunn. Skyldes trolig mangel på kunnskap og erfaring både blant dagens foreldre og barn/ungdom. Det spilles en del folkemusikk, men danses mye mindre.*
- *Kulturskolen har to pedagoger ansatt som har individuell undervisning, pluss at de har rekruttopplæring i gruppe. I grupperekrutt er 1 av dem lønnet fra kulturskolen, og den andre er lønnet av spelemannslaget.*
- *Vi har tett samarbeid med [...]festivalen. Har prøvd i mange år å opprette folkedans som tilbud, men det er utfordrende å rekruttere elever. Kurset vi starta i høst var gratis og tidsbegrenset til 8 uker. Kun to elever startet.*
- *Kulturskolen og spelemannslagene samarbeider om lærere og tilbud*
- *Vi har et levende folkemusikkmiljø hele skoleåret, med dyktige lærere. Miljøet er også tilknyttet det profesjonelle spelet «[...]» på [...] som også er en arena hvor barn kan delta i sommersesongen innen folkedans, kveding. Vår dyktige kulturskolelærer i hardingfele er med i husbandet ved [...]spelet.*
- *Samarbeid med BUL- [...] om folkedans som aktivitet på vår åpne møteplass en gang eller to hvert semester.*

Nei-svar

- *[X kommune] har et bra tilbud innen folkedans/folkemusikk. Noen barn fra vår kommune har tilbud der.*
- *Det har vært innslag av folkemusikk- og dans gjennom DKS-tilbudet, men altså ikke som eget kulturskoletilbud.*

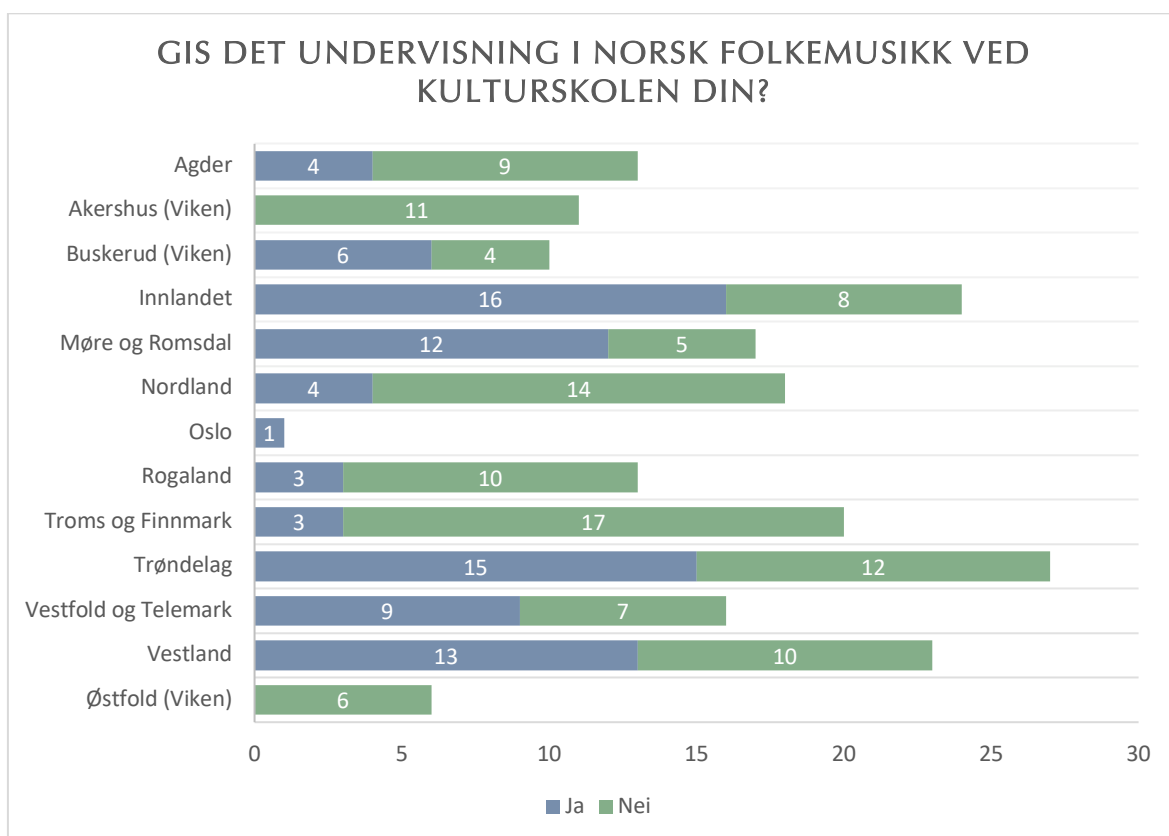
- *Det vises et forholdsvis høyt tall på stillinger hos oss, og det er mye basert på dirigenttjenester som selges fra oss og til organisasjoner som ikke er definert som elever ved skolen.*
- *Vi har ikke planer om fast tilbud på folkedans, men vi initierer av og til kurs både i folkedans, pardans og sangleiker*
- *I [...] driver UL [...] et godt tilbud, og vi ønsker ikke å konkurrere med dem.*
- *Aktivt folkedanslag for voksne i én av kommunens sju bygder, med dansere fra flere bygder. Aktivt spelemannslag i kommunen som samarbeider med folkedanslaget og har medlemmer fra flere bygder og flere kommuner.*
- *En tidligere sterk tradisjon i folkedans (30-40 år siden) har slitt med rekruttering (ikke drevet rekruttering) og har i stor grad blitt overtatt av kulturskolen og andre aktører sine tilbud i Jazzdans, hiphop, ballett mm*
- *Folkedans ble tidligere introdusert til barnekor-elever. Men har vært ute av kulturskolen i en del år. Resultatet er at barn og unge ikke introduseres til folkedans som tidligere. Tilbudet utenfor kulturskolen retter seg til eldre voksne i samarbeid med Spelemannslaget (også eldre folk). Vi forsøker å få til et samarbeid iml. fiolinlærer og treblåselærer (klarinet) om opplæring og tilbud om samspill med Spelemannslaget i håpet om at spelemannsmusikken kan fortsette som stilart i [...].*
- *Usikker om det finnes stor etterspørsel etter folkedans i blant ungdom i vår region. Det er ikke store tradisjoner for det her i nord.*
- *Helt ny kulturskolerektor fra 1.8.23, men ønsker å utvikle kulturskolen lokalt i retning av å ta bedre vare på lokale tradisjoner innenfor både folkedans og folkemusikk. Jeg er innflytter fra Østlandet, men kjenner [...] som et folkemusikkområde fra min egen musikkutdanning. Ting vil ta tid - men håpet lever.*
- *Ikke tilgjengelige lærarkrefter pr i dag, men dette hadde vært spennende. Regionen her har lite aktiv tradisjon innen både folkemusikk og folkedans. Det har tidligere eksistert folkevisering for barn som frivillig organisasjon. det eksisterer en leikarring for voksne, men denne har liten rekruttering av nye/unge.*
- *Generelt en stor utfordring å rekruttere lærere til kulturskolen*
- *Vi har fått ny danselærer som behersker noen av de tradisjonelle folkedansene. Vi har også søkt midler hos Sff for å kunne sette i gang med tilbud om folkemusikk og -dans. Midlene er søkt med tanke på en folkemusikkuke med innleide lærere for å øke kompetansen i egne rekker.*
- *Vi er en liten kulturskole, og klarer derfor «kun» å tilby de vanligste fagene. Ulike spesialiserte tilbud er personavhengig, evt. avhengig av regionale samarbeid. Vi tilbyr dans (30% stilling), men danselærer har ikke særskilt kompetanse på folkedans-feltet - da blir det heller ikke tatt inn i undervisningen.*
- *Vi har, i samarbeid med lokale lag og ressurspersoner en plan for utvikling av området.*
- *Vi har leigd inn aktører i prosjekt og har det som eit lokalt DKS tilbod i skulen, for å nå så mange som mogleg. Dette er betalt av kulturskolen, det er kvart år for 6. trinn og 9. trinn, dei får to økter kvar. Ein smakebit, det er både dans og musikk.*
- *Vi har, litt tilfeldig, en lærer som underviser i drama som har erfaring fra folkedans. Hun har ikke sin hovedkompetanse i folkedans.*

- *Kulturskolens lærere underviste noe i folkedans i tilknytning til kulturskolens spelemannslag fordi våre lærere mente at forståelse og opplevelsen av dansen var en viktig del av forståelsen av folkemusikken. Folkedans var ikke et søkbart fag hos oss.*
- *Vi har ikke tilbud innen dans i det hele tatt, da dette ivaretas av private i vår kommune. Når det gjelder folkemusikk, har vi ikke eget tilbud om dette, men vi har lærere som har integrert folkemusikk som en av flere genre i den vanlige undervisningen.*
- *Vi har innimellom hatt folkedans som prosjekt. Nabokommunen [...] har folkemusikklag og barneleikaring som vi støtter opp om og ikke ønsker å konkurrere med*
- *Lærarane i hardingfele og kveding arbeider med plan for rekruttering. Dei ser på moglegheiter for å lage folkemusikksamlingar for born og unge med lokale ressursar utanom tilsette i kulturskulen. Då vil også dans kome med.*
- *Vi ønsker å starte opp tilbud f.o.m hausten 2024.*
- *Kulturskulen samarbeider godt med lokalt spel- og dansarlag. Om etterspurnaden er stor frå laget, vil kulturskulen kunne samarbeide med laget om å få dette tilbodet inn i kulturskulen. Elevane på folkemusikk (toradar og hardingfele), lærer lokal dans som del av opplæringa i kulturskulen i samarbeid med laget. Me har det ikkje som eit eige fag pr. i dag. Me ser at elevar som etterkvart sluttar på spel, fortsett på dans og dette er bra.*
- *Me kjem til å starte eit tilbod ganske snart*

Tabell 3 – FD: andre kommentarer

4 FOLKEMUSIKK

43 % (86 skoler) av kulturskolene svarte at de har et tilbud i norsk folkemusikk, mens 57 % (113 skoler) svarte *nei* på dette spørsmålet. Dette utgjør en reduksjon på 10 % siden 2008. 10 fylker har kulturskoler med tilbud om undervisning i norsk folkemusikk. Innlandet, Trøndelag, Vestland og Møre og Romsdal har over ti skoler med tilbud, Vestfold og Telemark har ni, Buskerud har seks, Nordland og Agder fire, Rogaland og Troms og Finnmark tre og Oslo én. Østfold og Akershus utgjør de to fylkene i undersøkelsen uten FM-tilbud.

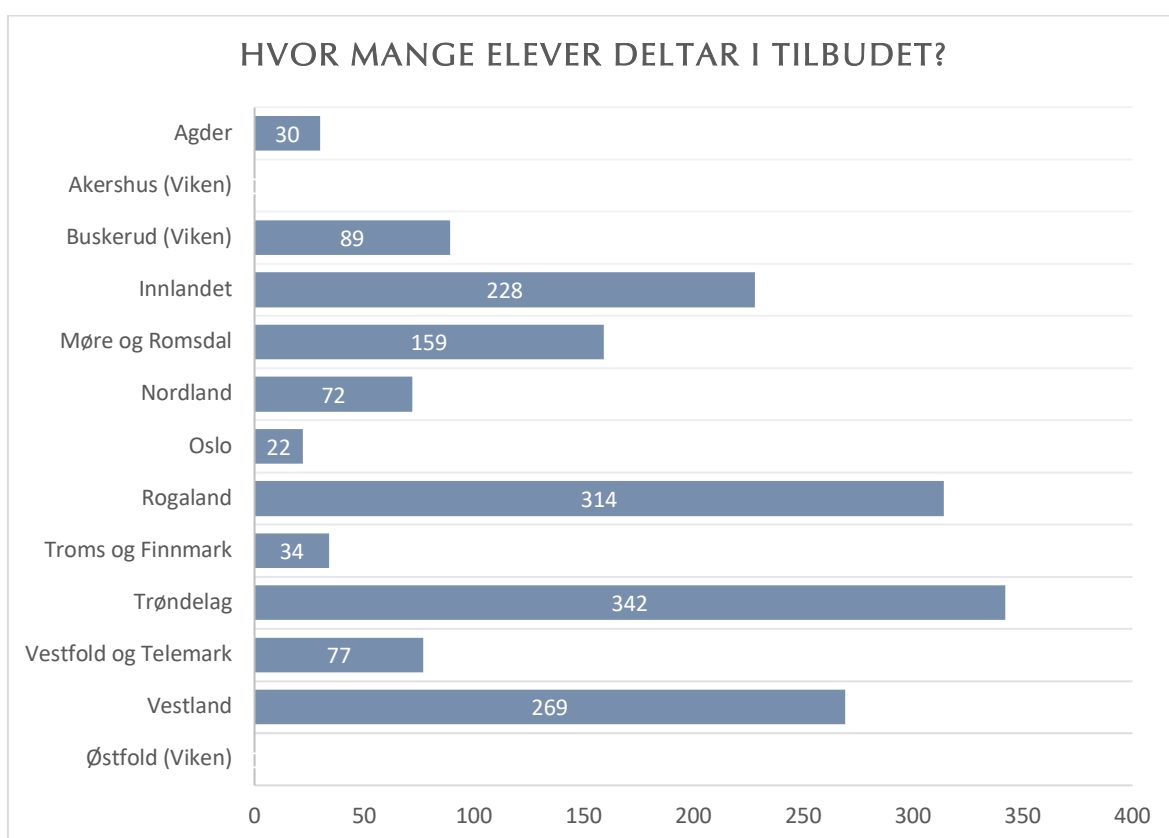

Figur 12 – FM: fylkesvis fordeling

4.1 Ja-svar

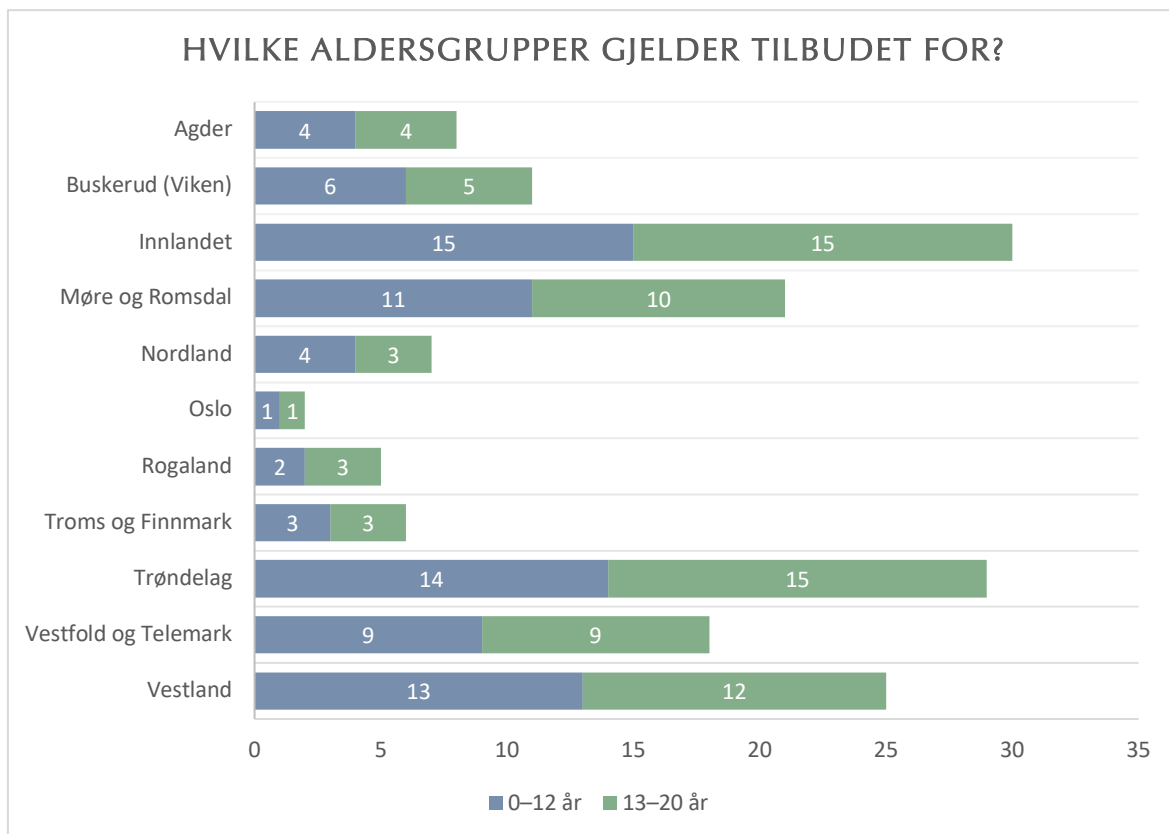
På landsbasis er disse tallene svært skjevfordelte, men på fylkesnivå har de fleste fylkene en normal fordeling. Eventuelle middelmål oppgis derfor som median på landsbasis og som gjennomsnitt på fylkesnivå. 55 % (47 skoler) oppga at de har eget tilbud, hvorav 9 oppga at de både har eget tilbud og tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. 45 % (39 skoler) har kun tilbud som inngår i annet opplæringstilbud. Tilbud som inngår i annen undervisning har størst andel i Innlandet (46 %), Møre og Romsdal (47 %) og Trøndelag (41 %), og det er kun Agder og Trøndelag som utmerker seg når det gjelder valg av begge variablene med henholdsvis én av tre og tre av syv skoler. På landsbasis har 9 av 47 skoler (19 %) med eget tilbud valgt begge variablene.

I neste figur har vi sett på antall elever i folkemusikktilbudene. Totalt får 1 636 elever undervisning ved de 86 kulturskolene som har svart at de har FM-tilbud (31 % økning). Her har vi fått en medianverdi på 10 elever, noe som er nokså uendret siden 2008, hvor medianen var på 9 elever og totalantallet var 1 249 elever. Antall elever spenner fra 0 (to skoler) til 72 elever etter å ha luket ut en ekstremverdi på 300. Dette er et større spenn enn i undersøkelsen fra 2008, hvor tallene stoppet på 53. Inkludert verdien på 300 elever, har åtte skoler 50 eller flere elever i folkemusikk. Til sammenligning med 19 skoler med 20 eller flere elever i 2008, hadde 27 skoler 20 eller flere elever i tilbudene i 2023. Flesteparten (92 %) har 40 eller færre elever i disse tilbudene, og flest skoler har fire til syv elever i tilbudene sine og utgjør samlet sett 28 skoler (33 %) blant totalen på 86 skoler. I den fylkesvise oversikten i Figur 13, er tallene for Rogaland muligens misvisende fordi den ene skolen som har oppgitt 300 folkemusikkelever, befinner seg der:

Figur 13 – FM: antall elever

Figur 14 gir en oversikt over hvilke aldersgrupper FM-tilbudene gjelder for. I kategorien folkemusikk har flesteparten valgt begge aldersgruppene, henholdsvis 82 (95 %) har tilbud for barn 0–12 år og 81 (94 %) ungdom 13–20 år. I fem av fylkene våre er det én skole hver med tilbud bare til barn (Buskerud, Innlandet, Møre og Romsdal, Nordland og Vestland). I fire av fylkene er det én skole hver med tilbud bare til ungdom (Innlandet, Møre og Romsdal, Rogaland og Trøndelag). Disse individuelle skolene kommer ikke frem i Figur 14 fordi de er hentet ut fra flere betingede tabeller, mens figuren er sammenstilt.

Figur 14 – FM: aldersgrupper

Antall årsverk tilbudene omfatter spenner også her over de lave variablene, og variasjonen mellom fylkene er lav. 79 % (68 skoler) svarte at tilbudet utgjør inntil 0,5 årsverk og 16,3 % (14 skoler) at det utgjør 0,51–1 årsverk. 4 % (3 skoler) svarte 1,1–1,5 årsverk og 1 % (1 skole) svarte 1,6–2. Innlandet og Vestland har henholdsvis én og to skoler med 1,1–1,5 årsverk i folkemusikk, og den ene skolen som har oppgitt 1,6–2 årsverk, ligger i Møre og Romsdal. Figuren nedenfor er hentet fra den opprinnelige undersøkelsesrapporten fra Nettskjema, som kun viser tall for hele landet:

Hva utgjør tilbudet i sammenlagt årsverk?

Antall svar: 86

Svar	Antall	Prosent
0-0,5	68	79.1%
0,51-1	14	16.3%
1,1-1,5	3	3.5%
1,6-2	1	1.2%

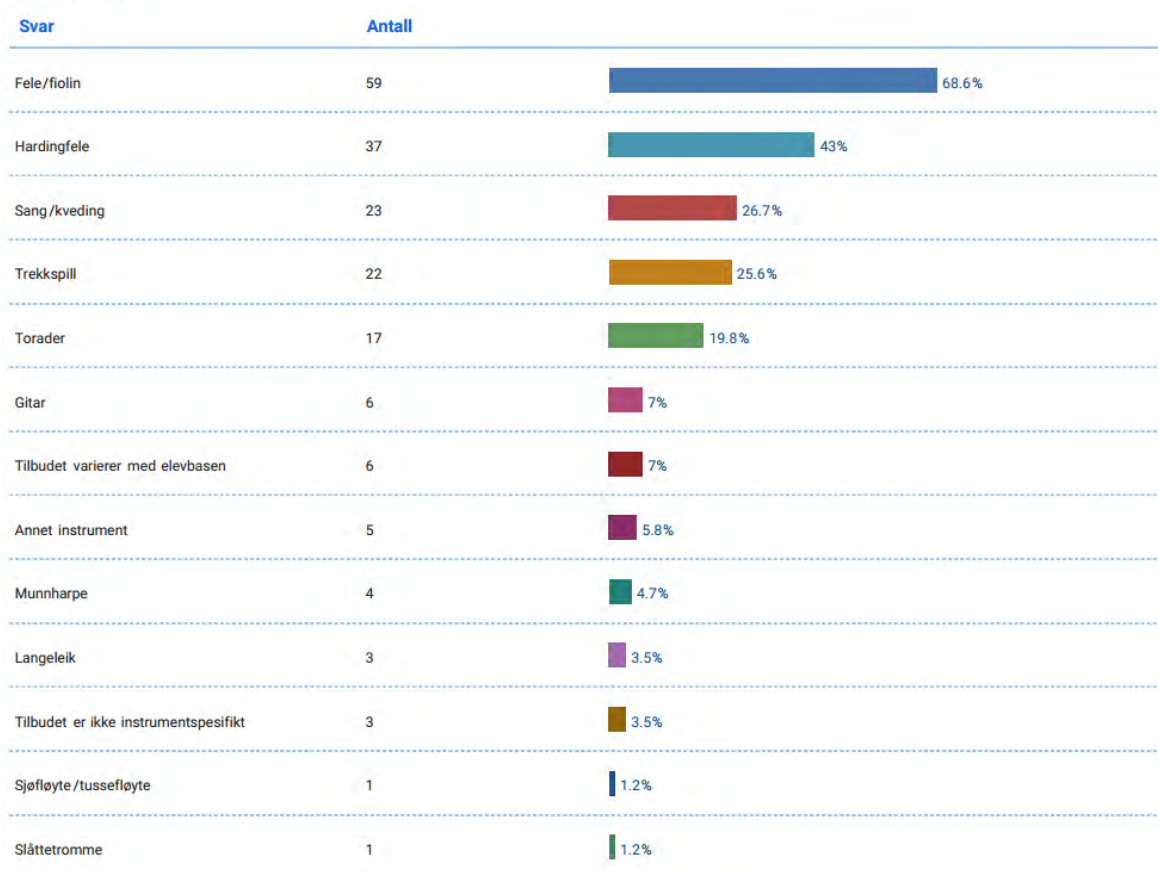
Figur 15 – FM: årsverk knyttet til folkemusikk

4.1.1 Instrumentfordeling

I Figur 16 viser vi den landsdekkende fordelingen av instrumenter, etterfulgt av en oversikt over fritekstsvarene for «Annet instrument» i Tabell 4. I undersøkelsen fra 2008 ble det gjort dypdykk i hver instrumentvariabel, også når det gjelder antall elever som får undervisning i de ulike instrumentene. I 2023 undersøkte vi kun hvilke instrumenter de forskjellige kulturskolene underviser i, og derfor er denne delen betraktelig mindre omfattende.

Hvilke instrumenter gjelder tilbudet for?

Antall svar: 86

Figur 16 – FM: instrumenter

Utdyp annet instrument:

- cello, piano
- Neverlur, bukkehorn, seljefløyte
- Vi har også tilbud om folkedans/leikarring.
- slagverk
- klarinett

Tabell 4 – FM: annet instrument

Fele/fiolin etterfulgt av hardingfele kom begge best ut i begge undersøkelsene, denne gangen med henholdsvis 59 og 37 skoler som har valgt variabelen (opp fra 55 og ned fra 39 sammenlignet med 2008). Dersom vi generaliserer resultatene, utgjør 59 og 37 av 199 i 2023 henholdsvis 30 % og 19 %, og 59 og 37 av 264 i 2008 utgjør henholdsvis 22 % og 14 %. Ved å eksempelvis generalisere⁷ ihht. Tabell 7 og antakelser om populasjonen i 2008, kan vi spekulere i at disse to instrumentgruppene har økt fra 83 og 53 skoler (22 % og 14 % av 378 i 2008) til 100 og 63 skoler (30 % og 19 % av 334 i 2023). De øverste fem kategoriene var også de samme i begge undersøkelsene, bortsett fra omvendt rekkefølge blant sang/kveding, trekkspill og torader.

I kategorien fele/fiolin er det tre fylker som skiller seg ut med 12 eller flere skoler og som utgjør 75 % eller høyere av totalt antall skoler som gir undervisning i folkemusikk. Disse er Innlandet (12 av 16, 75 %), Møre og Romsdal (12 av 12, 100 %) og Trøndelag (14 av 15, 93 %). En liten kuriositet er at Vestfold og Telemark, som vi skal se at har sterk representasjon innen neste instrument, bare har én av ni skoler med denne variabelen. I hardingfelekategorien er det Vestfold og Telemark (9 av 9, 100 %) og Vestland (11 av 13, 85 %) som utmerker seg. Disse utgjør også halvparten (54 %) av alle skoler i landet med hardingfeletilbud.

Når det gjelder sang/kveding er det egentlig også bare Vestfold og Telemark (4 av 9) og Vestland (4 av 13) som skiller seg ut som de eneste med både høy andel og flere enn tre skoler med slikt tilbud, mens de øvrige fylkene spenner fra null til tre skoler med tilbud i sang/kveding, hvor imidlertid flere har høy andel pga. lavt antall skoler med FM-tilbud totalt. En positiv trend, dog noe hjulpet på vei av redusert antall fylker, er at 9 av 13 fylker (9 av 11 med FM-tilbud) er representert med minst én skole med tilbud i sang/kveding. Til sammenligning hadde knapt halvparten av landets fylker slik representasjon i 2008 (9 av 19).

Årsaken til at trekkspillet må nøye seg med nok en fjerdeplass i 2023, er nok antallet fylker med null (Agder, Oslo, Rogaland og Troms og Finnmark) til én avkryssinger i denne variabelen. I Trøndelag derimot, undervises det i trekkspill ved 8 av 15 (53 %) kulturskoler med FM-tilbud, og Møre og Romsdal ligger ikke langt etter med 5 av 12 (42 %). Innlandet kan ikke skryte av like høy andel, men kan likevel nevnes ved at trekkspillundervisning er representert ved fire skoler. 18 av disse skolene har overlapp med skoler som også underviser i fele/fiolin, i motsetning til

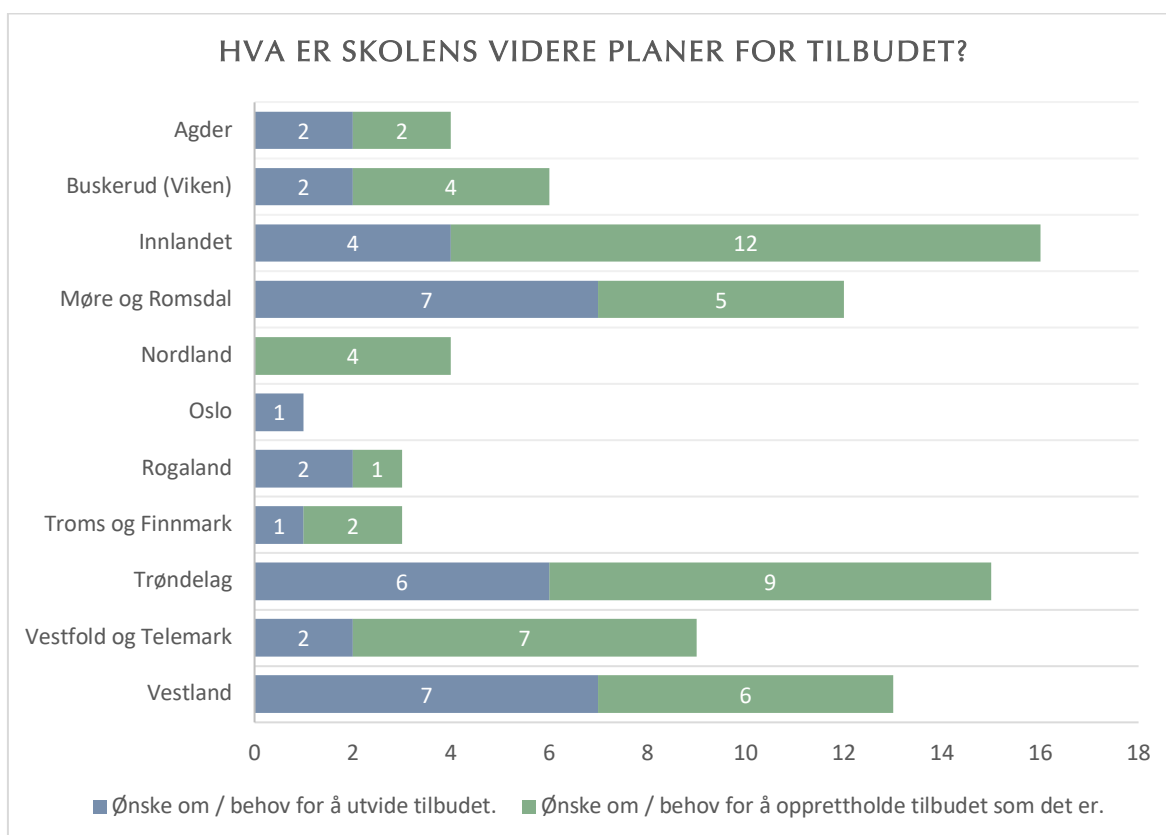
⁷ Med forbehold om skjevfordelinger i dataene og dermed også uvisshet mht. eventuelle trender blant kulturskoler som ikke har svart, som dermed ikke er representert i datasettet.

hardingfele som kun overlapper med 5 av disse skolene. Neste instrument, toraderen, overlapper trekkspillet med 7 av de 17 skolene (32 %) som underviser i torader, og her er det bare Innlandet og Vestland som skinner ved at de inneholder 64 % av disse skolene, henholdsvis seks (35 %) og fem (29 %). Reduksjonen fra 20 til 17 skoler er liten nok til at den kan la seg forklare av den noe lavere svarprosenten i 2023-undersøkelsen. Dersom vi generaliserer resultatene igjen, utgjør 17 av 199 i 2023 9 %, og 20 av 264 i 2008 utgjør 8 %. Ihht. Tabell 7 og antakelser om populasjonen i 2008, kan vi dermed spekulere i at toraderen både var og er representert i 30 skoler (9 % av 334 og 8 % av 378).

I de øvrige kategoriene har vi summert opp én skole med slåttetromme i Vestland, fire skoler med munnharpe i Agder (1), Innlandet (2) og Vestfold og Telemark (1), én skole med sjøfløyte/tussefløyte i Buskerud, tre skoler med langeleik i Innlandet og seks skoler med gitar i Buskerud (1), Troms og Finnmark (1), Trøndelag (3) og Vestfold og Telemark (1).

4.1.2 Videre plan for tilbudet

40 % (34 skoler) ønsker å utvide tilbudet sitt og 60 % (52 skoler) ønsker å opprettholde nåværende tilbud som det er, mens ingen svarte at de har ønske om / behov for å redusere tilbudet. Sammenlignet med situasjonen i 2008 er dette en nedgang (35 %) i antall skoler som ønsker å utvide, men oppgang (23 %) i antall skoler som ønsker å opprettholde tilbudet slik det er.

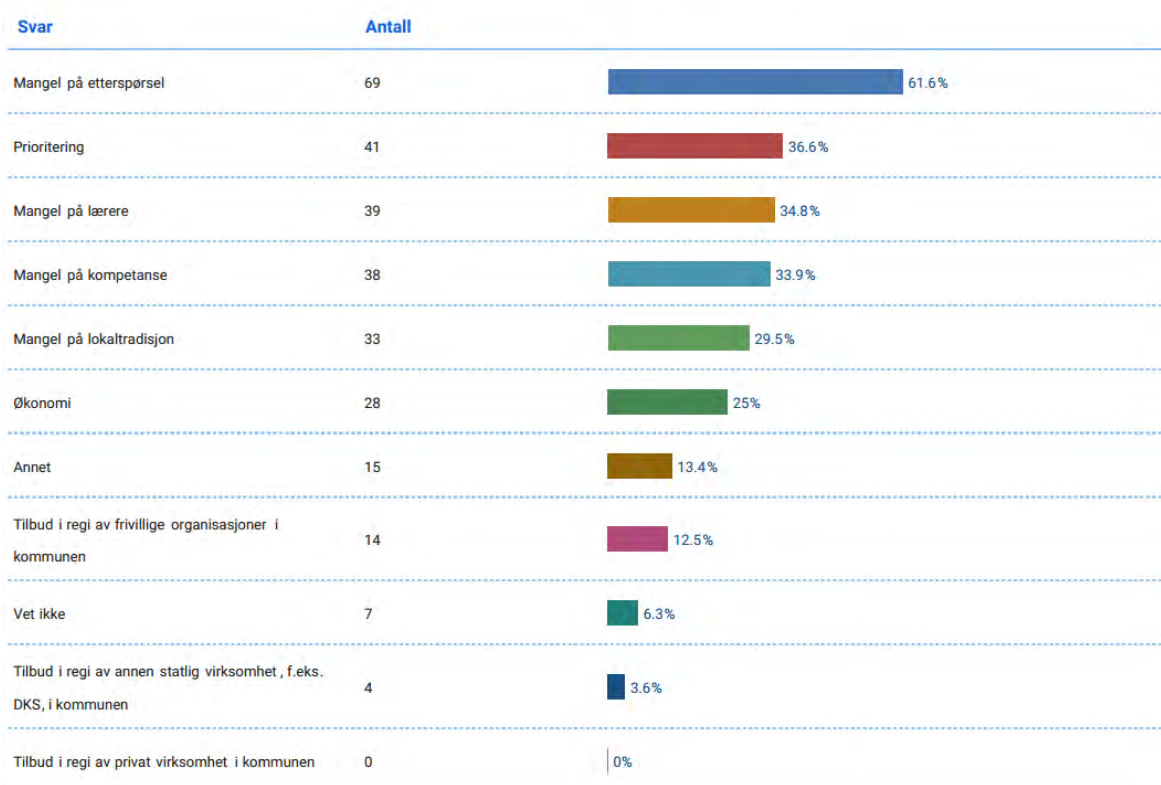
Figur 17 – FM: videre planer

4.2 Nei-svar

«Mangel på etterspørsel» var også den største årsakskategorien når det gjelder skoler uten FM-tilbud (113 skoler), hvor 59 skoler (52 %) uten tilbud har valgt denne kategorien. «Mangel på kompetanse» med 34 (30 %), «Mangel på lokaltradisjon» med 30 (27 %), «Mangel på lærere» med 32 (28 %) og «Prioritering» med 35 skoler (31 %) utgjør de fire største utover etterspørsel. «Økonomi» med 21 skoler (19 %) utgjør også en stor kategori, som for folkedans, men virker heller ikke å være blant de mest avgjørende årsakene her.

Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkemusikk?

Antall svar: 112

Figur 18 – FM: Nei-årsak

Prosentvis innad i de respektive fylkene, var det Akershus med 73 % (8 av 11) og Troms og Finnmark med 55 % (11 av 20) med størst andel «Mangel på etterspørsel»-svar. Sett bort i fra andel, utgjør Akershus (8), Troms og Finnmark (11) og Trøndelag (8) de fylkene med flest antall skoler som oppgir «Mangel på etterspørsel». Ellers virker Trøndelag å være det fylket som etterspør kompetanse aller mest (6 av 12 skoler), mens mangel på lokaltradisjon er spredd nokså jevnt blant fylkene. «Prioritering», på andre plass, skiller seg ut i Akershus (7 av 11 skoler) og Nordland (8 av 14 skoler), mens «Mangel på lærere» også er jevnt fordelt. Møre og Romsdal er det fylket som desidert har flest kulturskoler som påpeker «Økonomi» som årsak (4 av 5), mens de fleste andre ligger under 3 samtidig som de totalt har flere skoler uten FM-tilbud. De fleste svarene i variabelen «Tilbud i regi av frivillig organisasjon i kommunen» har landet i Trøndelag (4 av 8), mens de andre fylkene har 0–1.

4.2.1 Annet

Etter å ha luket ut ikke-relaterte fritekstsvaer, stod tre fritekstsvaer i tabellen nedenfor igjen. Det første og siste er eksempler på forvirringen som kan ha oppstått ved at vi stilte unyanserte ja/nei-spørsmål mht. Hvorvidt det gis undervisning i FD/FM, men her ser vi at de likevel har svart «Nei» og dermed også riktig basert på deres egen vurdering av omfanget på undervisningen:

- *Folkemusikk inngår i opplæringen på ulike tilbud. Men vi har ikke spesialiserte tilbud for elever som kun vil spille folkemusikk*
- *Vi kunne gjerne ønske oss flere interesserte elever.*
- *Vi har ikkje spesifikke stilarter som tilbod i dei ulike fagområda.*

Tabell 5 – FM: Nei-årsak, fritekst

Figur 19 nedenfor viser at 20 % (22 av 113) blant skoler uten tilbud svarte at de har hatt tilbud tidligere, og 63 % (63 av 113) svarte nei. Andelen skoler som svarte «Vet ikke» har også i denne kategorien gått betraktelig opp, igjen fra 2 % til 25 % (28 av 113). Rogaland er det eneste fylket hvor ingen skoler har sagt at de har hatt tilbud, mens Vestland er det eneste som skiller seg ut med fem kulturskoler som har hatt tilbud i tillegg til 13 eksisterende tilbud. Resten av fylkene varierer fra null til tre nedlagte tilbud. Det er totalt 108 skoler (54 %) som gir eller har gitt et undervisningstilbud i norsk folkemusikk.

Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkemusikk?

Antall svar: 113

Svar	Antall	
Ja	22	19.5%
Nei	63	55.8%
Vet ikke	28	24.8%

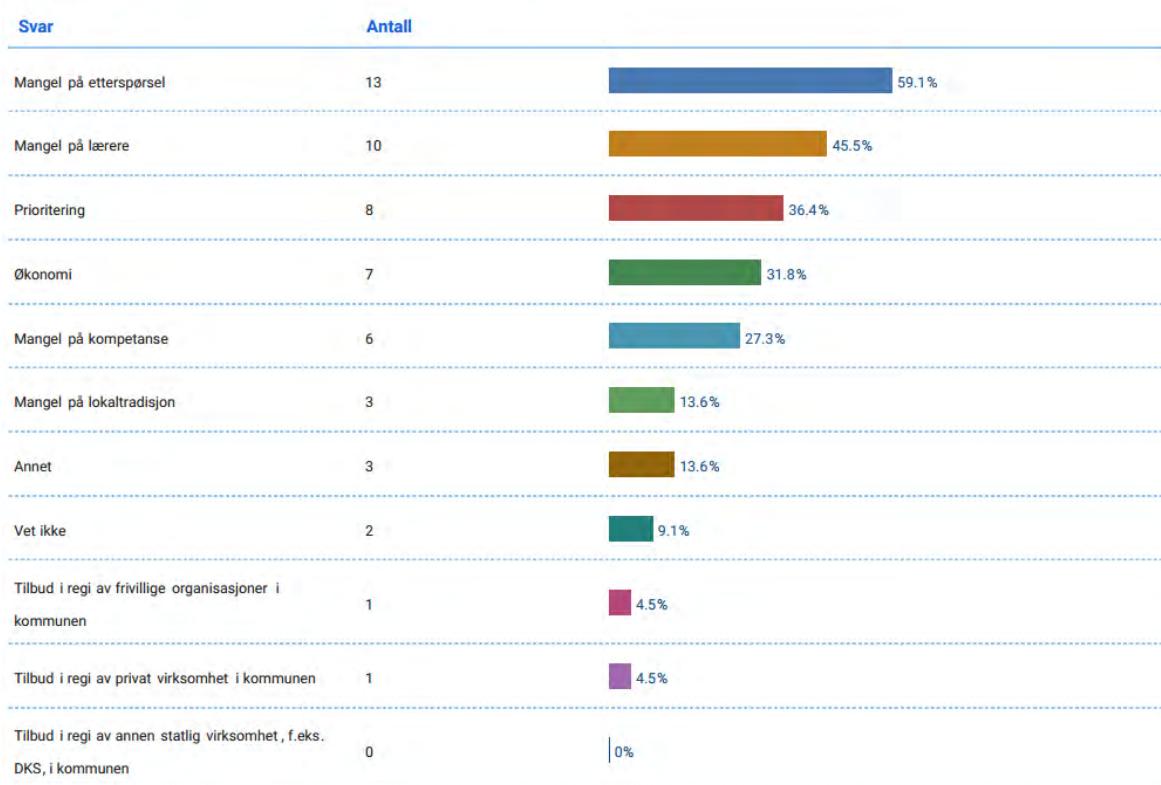
Figur 19 – FM: Nei-svar, tidligere tilbud

«Mangel på etterspørsel» utgjør største årsakskategori med 59 % (13 av 22), etterfulgt av «Mangel på lærere» med 45 % (10 av 22). Henholdsvis «Prioritering» med 36 % (8 av 22) og «Økonomi» med 32 % utgjør de to påfølgende kategoriene, og «Økonomi»-faktoren er noe mer fremtredende enn ved forrige måling, hvor den utgjorde 17 % (4 av 23). Bare to variabler skiller seg ut på fylkesnivå. I Vestland etterspørres kompetanse og lærere (henholdsvis 4 og 5 av 10 skoler), ellers er årsaksvariablene jevnt fordelt på fylkene, med verdier fra null til to.

I likhet med undersøkelsen fra 2008, er ikke «Økonomi» blant de årsakene som blir trukket frem mest, enten det gjelder folkedans eller folkemusikk. Aksdal (2008) påpekte også at få skoler viste til andre tilbud i kommunen som avgjørende årsak innen folkemusikk, og færre enn i folkedans. Denne tendensen ser vi helt tydelig ved å sammenstille denne variabelen fra Figur 7 og Figur 9 (43 skoler) med samme variabel i Figur 18 og Figur 20 (15 skoler). Dette tyder på at antakelsen hans om mer etablerte og utbredte opplæringstilbud innen folkedans – eller i alle fall ønsket om å verne og støtte opp om disse – fortsatt står ved lag.

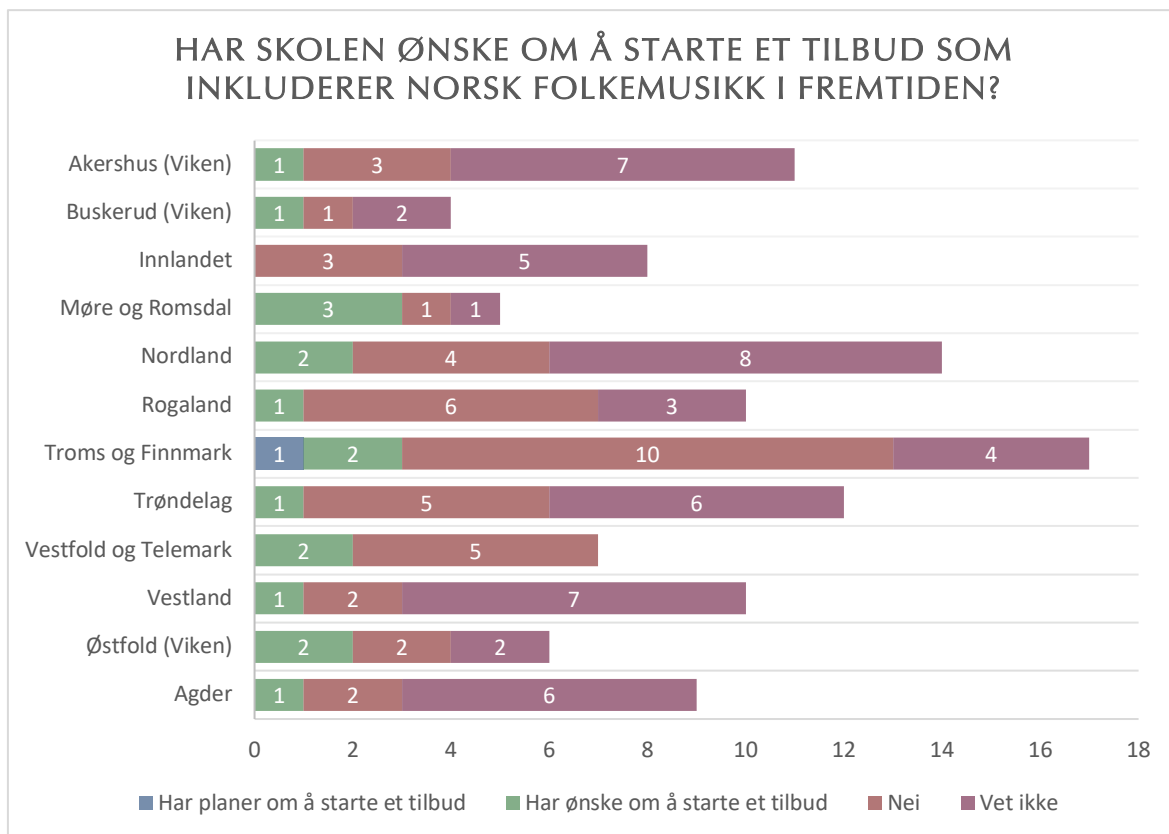
Hva er årsaken(e) til at dette tilbudet ble nedlagt?

Antall svar: 22

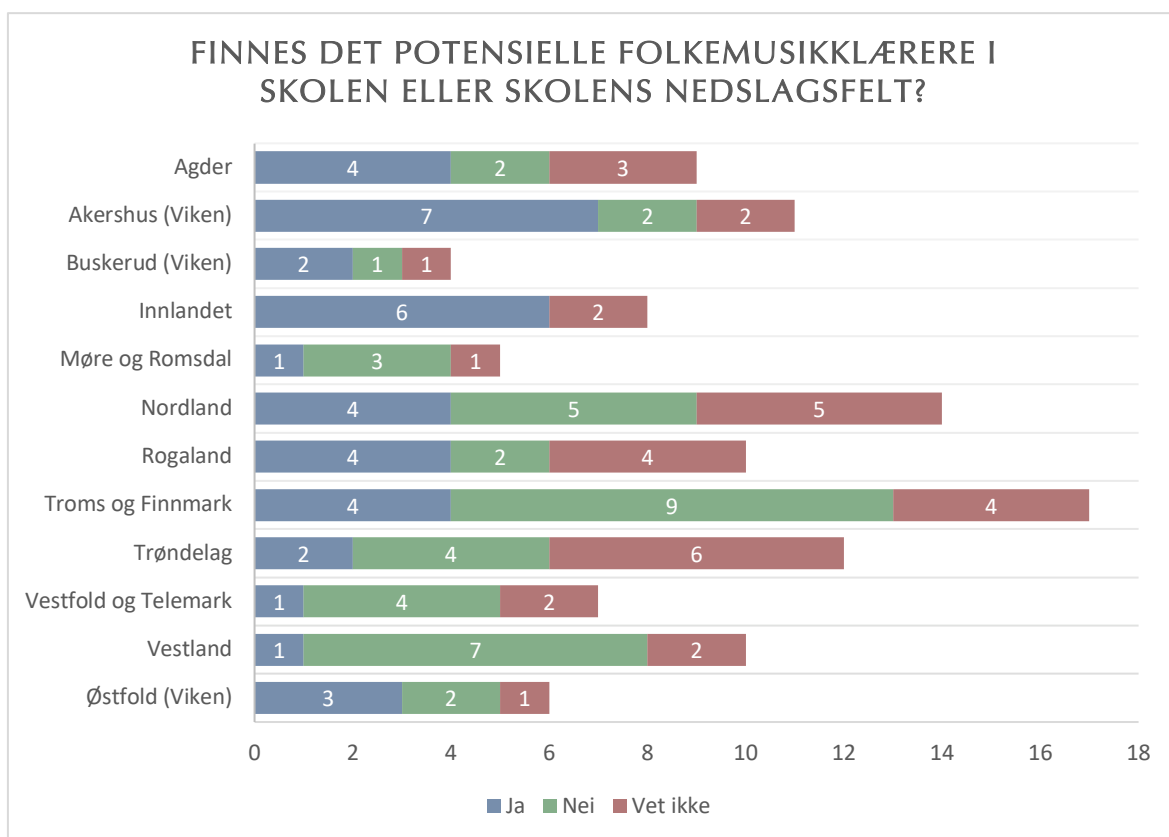
Figur 20 – FM: tidligere tilbud nedlagt, årsak

Den ene skolen som har planer om å starte et tilbud, de 17 som har ønske om det og hvilket fylke disse befinner seg i, vises i neste figur. Samlet sett utgjør de 9 % av alle kulturskoler uten tilbud, en nedgang fra 14 % siden 2008, og en massiv nedgang i antall konkrete planer. Vi har imidlertid enda høyere tall i kategorien «Vet ikke» enn innen FD. Samlet sett ser vi en positiv nedgang i antall skoler uten verken planer eller ønske om å starte et tilbud, fra 70 % til 39 %. Det er dog bare én skole, i Troms og Finnmark, som har konkrete planer. Rogaland (6 av 10, 60 %), Troms og Finnmark (10 av 17, 59 %) og Vestfold og Telemark (5 av 7, 71 %) toppe statistikken mht. manglende fremtidsplaner.

Figur 21 – FM: starte et tilbud

I den siste figuren i denne delen om folkemusikk (Figur 22), svarte 39 av 113 skoler (35 %) at de vet om lærere i skolens nedslagsfelt, mens 41 skoler (36 %) svarte nei og 33 (29 %) svarte «Vet ikke». 125 av 199 skoler (63 %) har allerede tilbud med lærer(e) eller sier at de kjenner til potensielle lærere. I FM-kategorien har dermed gapet ned til faktisk antall tilbud med lærer(e) økt fra 27 % (112 av 153 skoler) i 2008, til en differanse på 45 % (86 av 125 skoler) i 2023. Den ene skolen med konkrete planer om å starte tilbud og 9 av 17 skoler (53 %) blant de som har ønske om tilbud, har også kjennskap til lærere, mens 88 % (36 av 41 skoler) blant de som svarte konkret at de ikke har ønske, svarte også at de enten ikke har lærere (46 %) eller at de ikke vet om de har lærere (41 %) i nedslagsfeltet sitt. Andelen som faktisk kjenner til lærere er altså høyere der det finnes planer eller ønske også i FM-kategorien, og uvissheten er også her lavere (3 av 18 vs. 30 av 95 skoler). På fylkesnivå kommer Akershus og Innlandet godt ut når det gjelder kjennskap til lærere, understøttet av lav uvisshet, mens det ellers i landet ikke er fylker som skiller seg ut.

Figur 22 – FM: tilgang på lærere

4.3 Fritekstsvaer

Ja-svar

- *Vi jobber med å videreutvikle satsingen på Folkemusikk og dans i kommunen og i [...]. Det er opprettet en arbeidsgruppe som skal se på mulighetene for å få det til å svinge skikkelig. Utvalget består av politikere, ulike fagfolk, kultursjef, rektor i kulturskolen og leder for [...].*
- *Alle fiolin-/fele-elevene i kulturskolen får opplæring i folkemusikk. Noen ønsker å spille kun folkemusikk, noen kun klassisk, mens andre liker blandingen av klassisk og folkemusikk. I tillegg er flere av elevene medlemmer i [...] Juniorspellmannslag. Et tilbud som gis i tillegg til kulturskolen.*
- *Her er vi også litt i konkurranse med [...], men det er absolutt mulig å utvide tilbudet, men da vil det i så fall både stå på økonomi, men kanskje også å få tak i lærerkrefter.*
- *Aktivt spelemannslag for voksne i kommunen. Felelærerne deltar i spelemannslaget og har i varierende grad folkemusikkbakgrunn. Få elever på fele for tida, men får også*

tilbud om slåttemateriale og samarbeid med spelemannslaget i den grad det er aktuelt/relevant for den samla opplæringa.

- *Vi har lærar på fele og trekkspel. Folkemusikk blir nytta som ein del av repertoaret inn i instrumentalundervisninga.*
- *Folkemusikktradisjonen på [...] er også preget av manglende tradisjonsbærere. Nordmøre spelemannslag har tidvis forsøkt, men strykemiljøet generelt er svakt. Derfor lite elever å rekruttere fra. Gammeldansmiljøet med trekkspillklubb, danseorkester osv. lider også av manglende rekruttering. 10-15 år siden vi hadde trekkspillkompetanse i kulturskolen. Avhengig av lærekrefter og ildsjeler.*
- *Vi har ikkje eit eige tilbod innan folkemusikk men elevane får lært tradisjonen i den ordinære opplæringa. (Fortrinnsvis elevar på fiolin)*
- *Har av og til tilbud om folkedans på prosjektbasis.*
- *Vi ønsker å rette fokus på Folkemusikken og -dansen, og skape verdier hos kommunens barn og unge. Dersom vi er så heldige å motta midler vil det være en døråpner til fokus på, og bevare/videreføre tradisjonsmusikken. Kulturskolen hadde på 80-tallet tilbud om opplæring på strykeinstrumenter, og disse har vi fremdeles tilgjengelige (må vedlikeholdes). Vi har lærere som kan undervise i fiolin og folkedans (grunnleggende).*
- *[...] har en rik folkemusikktradisjon, et aktivt spelmannslag og en folkemusikkfestival ([...]spel). Vi samarbeider med begge disse organisasjonene, og ønsker å formalisere dette enda mer på sikt. Både i fele og pianoundervisning undervises det innimellom folkemusikk. Lærerne har solid folkemusikkbakgrunn.*
- *Elevene lærer å spille trekkspill, og da er det naturlig å spille låter innenfor folkemusikktradisjonen.*
- *Vi vet ikke antall elever da dette varierer og folkemusikktilbudet vårt er en del av det generelle tilbudet. Vi har ikke oversikt over hvilke lærere som tilbyr dette utover hardingfele som per i er 1 elev og samspilltilbudet [...] som har 16 elever per i dag.*
- *Vi har fokus på å spille folkemusikk i det ordinære opplæringstilbudet spesielt på trekkspill og fiolin. Dette som endel av kulturarven. Vi har tett samarbeid med Hilmarfestivalen og derfor ønsker vi å vektlegge folkemusikk generelt i opplæringa. I tillegg er kulturskolen med på fordypningsprosjektet «TRØNDERFOLK» sammen med 8 kulturskoler i Trøndelag. Vi samles 4 helger i året (Høstfest i Børsa, HilmarUng i Steinkjer, Midtvinterdansen i Verdal, Vårfest i Inderøy). Der jobbes det med et stort repertoar innen folkemusikk/dans der samspill og dans skaper sosiale nettverk for musikalsk utvikling.*
- *Vi har lærerkapasitet på hardingfele, men for tiden er det ingen etterspørsel. Vi er fleksible og når det dukker opp behov for t.d. hardingfele eller kvede-undervisning setter vi det i gang. Vi har hatt et større DKS-prosjekt med tema lokal kvedar-tradisjon for*

småtrinnet (4 besøk + konsert) bestilt i samarbeid med [...] som vi tenker å gjennomføre hvert 4. år.

- *Me ser på moglegheiter for å opprette samarbeide med USN-Campus Rauland. Allereie no har hardingfelelæraren i kulturskulen elevar som er studentar på USN. Me har også åpna for moglegheiter der studentar kan leige instrumentar frå oss. Me ynskjer også å opprette varig samarbeid med spelemannslaga i kommunen for å nytte dei lokale ressursane. Me har mykje å ta tak i og omgitt av høg kompetanse, men lite tid til å lande avtaler og lage handlingsplanar.*
- *Vi starter junior spelemannslag nå i uke 42.*
- *Me er ein mellomstor kulturskule. 20 % av elevane i grunnskulen går i dag i kulturskulen, noko som er bra sett i frå nasjonalt hald. Andelen folkemusikk utgjer i dag 40 % stilling med totalt 20 elevar. Ca 10 % av elevmassen totalt i kulturskulen. Me arbeider aktivt for å auke dette i åra framover, og har sett i gong interkommunale samarbeid kring fordjuping i folkemusikk og dans saman med [...] kulturskule, [...] kulturskule, [...] kulturskule og [...] Ungdomslag [...]. Prosjektet er noko unikt i nasjonal samanheng, noko me vonar å hauste gode erfaringar frå i kompetansebygginga vidare i regionen.*
- *Feleundervisninga er aspirantopplæring i fiolin. Etter aspiranttida er elevane velkomne i spelemannslaget. Songundervisninga er barnekor som også syng folkesongar, i tillegg til andre songar.*

Nei-svar

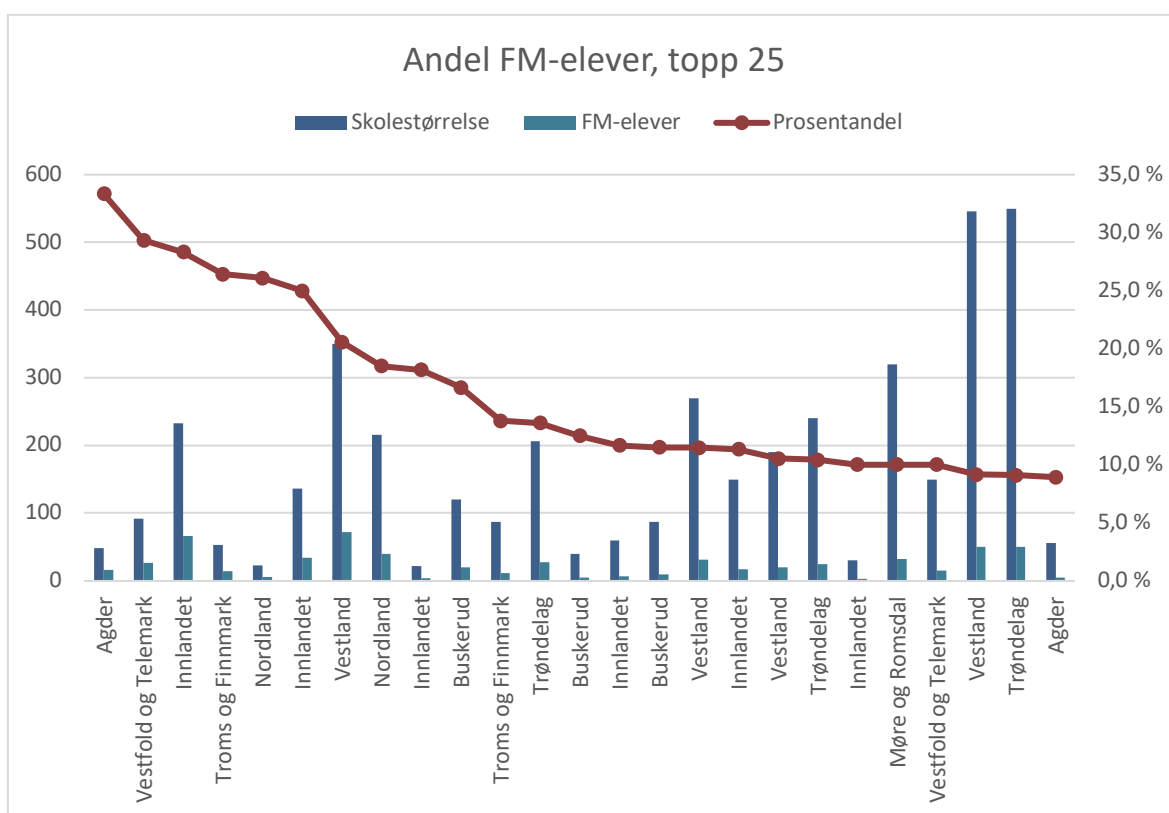
- *Noen barn i kommunen har plass på tilbud i [...] kulturskole.*
- *Elevene har tilgang til regionale tilbud innen folkemusikk i regi av [...]*
- *Grunnet nedbemanning i kommunen, ble ikke folkemusikk-kompetanse erstattet. Lokal kultur - tradisjon m instrumentmakerkurs til alle i 7.trinn i kommunen. Alle får lage sin egen seljefløyte (plastfløyte) med instrumentmaker [...]. Framover utfordres [...].*
- *Vi har ikke lærerkompetanse i umiddelbar nærhet, og har derfor kjørt folkemusikk i form av seminarer.*
- *Lokale folketoner/folkemusikk og regler inkluderes i dag i musikktilbudet rettet mot barnehagene, barnekor og helse. Vi har ikke eget undervisningstilbud med fokus på norsk folkemusikk.*

- *Vi har prioritert å satse på irsk ensemble, og har gode erfaringer med det.*
- *samme som dans: vi har brukt elementer av folkemusikk, men har ikke hatt et dedikert tilbud. Vi har riktignok forsøkt for noen år siden, men uten å få elever.*
- *Lokale folkemusikk-tradisjoner har tidvis blitt tatt inn i lokale produksjoner, som «[...]» - et spel satt opp av en frivillig organisasjon i kommunen. Vi har i lang tid hatt trekkspillkompetanse i kulturskolen, men etterspørselen har i det tiåret vært svært lav - derfor har lærere med denne kompetansen ikke blitt erstattet ved avgang. Vi har i dag en lærer som har trekkspillkompetanse, men som ikke har spesialkompetanse på folkemusikk. På 1990-tallet hadde vi flere elever på både trekkspill og torader, og tilbød folin-undervisning (med folkemusikk-repertoar), men interessen har avtatt for alle disse fagene.*

Tabell 6 – FM: andre kommentarer

5 ELEVTALL

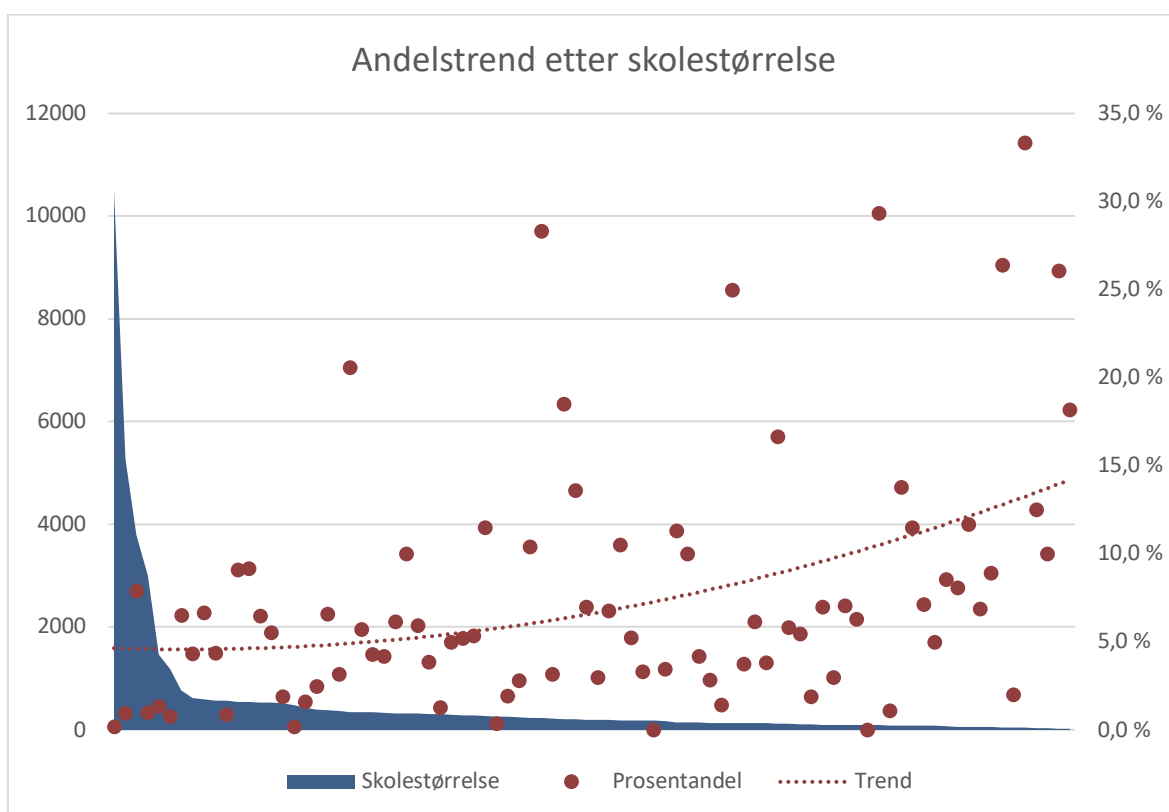
I de to neste figurene kommer en kartlegging av hvor mange prosent folkemusikkelever utgjør av det totale elevantallet. Her er samme vurdering om kategorien folkedans lagt til grunn som i 2008, altså at det er for få skoler med folkemusikkelever, og for få elever, til å si noe om andelstrender. Skalaen starter på 0 % fordi to kulturskoler har oppgitt at de har eksisterende tilbud, men har samtidig svart at null elever deltar i tilbudet. Figur 23 leses på følgende måte: hver fylkesoppføring representerer én skole, hvor søylene illustrerer elevtallene og den røde linjen med plotter visualiserer andelsrangeringen. Fra 9 % og ned ligger hovedvekten, med en medianverdi på 5,7 %. Skolene er rangert fra høyeste andel (v) til laveste (h):

Figur 23 – Andel FM-elever

Denne gangen scoret ingen skoler så høyt som 40 %, slik som en skole i Nord-Trøndelag gjorde (Aksdal, 2008), men en andel på 33 % i Agder er fortsatt bemerkelsesverdig høyt. Telemark scoret høyt sist med en kulturskole med 27 % folkemusikkandel, og ligger nå på andreplass med økning til 29 % i Vestfold og Telemark. På samme måte som i 2008, er det en liten skole som scoret høyest. Noe som ifølge Aksdal kan ha å gjøre med en liten lærerressurs, hvor brorparten kanskje har folkemusikkbakgrunn. Ser vi lenger nedover blant topp 25 er det derimot en jevn fordeling av små til middels kulturskoler med mellom 20 og 550 elever (medianen i utvalget er 240).

Aksdal (2008) konkluderte at de største skolene kom dårligst ut når det gjaldt prosentandelen av folkemusikkelever, noe som stemmer overens med antakelsen om at folkemusikk står sterkest ute i distriktene. Dette stemmer fortsatt basert på visualiseringen i Figur 24, hvor kun Rogaland har en større skole (3 800 elever) med nokså høy score på 8 %, mens de resterende store kulturskolene ligger under 1,5 %. Trendlinjen som er stiplet opp i diagrammet er derimot mer optimistisk ved at den predikerer at også mellomstore skoler med mellom 1 500 og 2 000 elever er fordelt omkring 4 %. Bestemmelseskoeffisienten for trendlinjen er imidlertid ikke veldig sterk ($R^2 = ,17$), noe som kan forklares av det skjeve utvalget. Vi kan derfor ikke si med sikkerhet at et utvalg med flere av de store kulturskolene representert ville ha forsterket trendlinjen på tross av at vi ser at trenden er til stede:

Figur 24 – Andelstrend

5.1 Tall fra enhetsregisteret

Alle middelværdier, prosentangivelser og fordelinger på fylkesnivå kan settes i sammenheng med de offisielle tallene fra enhetsregisteret⁸. Vi har gjort tilsvarende uttaking av organisasjonsnumre som vi gjorde med undersøkelsessvarene, hvor skoler med en kombinasjon av null i elevtall og interkommunalt samarbeid, eller med duplisert skolenavn, ble fjernet. Dette gav et totalt skoletall på 334 aktive kulturskoler etter duplikatkontroll. Merk at Svalbard er med i denne oversikten, i motsetning til i undersøkelsen hvor fylket ble lukket ut fordi det ikke kom noen besvarelser derfra.

Elevtall på landsbasis basert på tall fra enhetsregisteret

Antall skoler	Median	Gjennomsnitt	Skjevhet	Skjevhetens std.avvik	Kurtose	Kurtosens std.avvik	Sum
334	141.500	289.201	9.530	0.133	120.087	0.266	96593.000

Fylkesvis fordeling basert på tall fra enhetsregisteret

	Antall skoler	Median	Gjennomsnitt	Skjevhet	Kurtose	Største skole	Sum
Agder	19	182.000	254.316	3.596	14.247	1791.000	4832.000
Innlandet	42	123.500	171.571	1.538	2.173	610.000	7206.000
Møre og Romsdal	25	208.000	300.240	2.851	8.240	1469.000	7506.000
Nordland	36	79.500	118.833	1.165	0.642	442.000	4278.000
Oslo	1	9255.000	9255.000		NaN	9255.000	9255.000
Rogaland	23	299.000	458.130	3.118	10.623	3004.000	10537.000
Svalbard	1	102.000	102.000		NaN	102.000	102.000
Troms og Finnmark	39	54.000	124.564	4.469	22.971	1392.000	4858.000
Trøndelag	39	160.000	305.385	5.477	32.297	4170.000	11910.000
Vestfold og Telemark	24	189.500	280.542	1.796	3.224	1231.000	6733.000
Vestland	39	167.000	266.897	4.836	26.962	2676.000	10409.000
Viken	46	269.000	412.326	1.630	2.128	1705.000	18967.000

All values are identical

Tabell 7 – DG: tall fra enhetsregisteret

⁸ Ref. delen Databehandling.

6 REFERANSER

Aksdal, Bjørn. (2008). *Folkemusikk og folkedans i kulturskolene: En undersøkelse av dagens situasjon*. Trondheim: Norsk senter for folkemusikk og folkedans / NTNU Grafisk senter.

Mæland et al (2021). DEL 1 – Bygda dansar, ein del av eit større opplæringsfelt (2001-2021) – Kunnskap om og i folkedans, i rapporten *20 år med Bygda dansar. Talentutvikling for ungdom i vidaregåande skular*. Sff, Trondheim.
https://static1.squarespace.com/static/6092601c960fa93c41f048e8/t/6139cd22ad3557698ddb4f0a/1631178023972/20+%C3%A5r+med+Bygda+Dansar_Web.pdf

Norway, State Party (2021) *Periodic reporting on the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* <https://ich.unesco.org/en/state/norway-NO?info=periodic-reporting>.

7 VEDLEGG

7.1 Vedlegg 1: Undersøkelsen

Folkedans og folkemusikk i kulturskolene

Folkedans og folkemusikk i kulturskolene

Det nasjonale kompetansesenteret Norsk senter for folkemusikk og folkedans (Sff) setter nå arbeidet med å styrke folkemusikken og folkedansen i kulturskolen på dagsorden.

I 2007 gjorde Sff, i samarbeid med Kulturskolerådet, en kartlegging av folkemusikk- og folkedanstilbudet i kulturskolene i hele landet. Dataene kastet lys på aktuelle problemstillinger. Sff følger nå opp med en ny undersøkelse for at både forskere og formidlere skal kunne se på vedvarende og nye problemstillinger knyttet til folkemusikk og folkedans i landets kulturskoler, samt undersøke utviklingen over tid.

I 2019 kom rapporten Kultur + skole = sant: Kunnskapsgrunnlag om kulturskolen i Norge (2019) knyttet til ny stortingsmelding om barne- og ungdomskultur (Meld. St. 18 (2020–2021)), og siden har dialoger, seminarer og konferanser knyttet til temaet «Fremtidens kulturskole» funnet sted, samt egen formålsparagraf og eget kapittel i den nye opplæringsloven. Sff ønsker å bidra til å forsterke kunnskapen om folkemusikk og folkedans i kulturskolen.

Takk for at du tar deg tid til å hjelpe oss med dette.

Fylke

Agder
Akershus (Viken) Buskerud (Viken) Innlandet
Møre og Romsdal Nordland
Oslo
Rogaland
Vestfold og Telemark Vestland
Troms og finnmark Trøndelag
Østfold (Viken)

Hva heter kulturskolen din?

Kulturskolenavn vil kun bli brukt ifm. oppfølging av respondenter og duplikatkontroll.

Hvor mange elever er det ved kulturskolen din totalt?

Hvor mange årsverk utgjør lærerressursen ved kulturskolen din?

Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?

Ja Nei

Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?

Ja Nei

Folkedans

Er dette et eget tilbud, eller inngår det som del av et annet opplæringstilbud?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Her kan du krysse av for begge alternativene. Eget tilbud

Del av annet tilbud

Hvor mange elever deltar i tilbudet?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Hvilke aldersgrupper gjelder tilbudet for?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Barn (0–12 år) Ungdom (13–20 år)

Hva utgjør tilbudet i sammenlagt årsverk?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

0–0,5 0,51–1 1,1–1,5 1,6–2 2,1–3 >3,1

Hva er skolens videre planer for tilbudet?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Ønske om / behov for å utvide tilbudet.
Ønske om / behov for å redusere tilbudet.
Ønske om / behov for å opprettholde tilbudet som det er.

Folkedans

Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkedans?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Mangel på Mangel på Mangel på Mangel på Prioritering

etterspørsel kompetanse lokaltradisjon lærere

Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen
Tilbud i regi av privat virksomhet i kommunen
Tilbud i regi av annen statlig virksomhet, f.eks. DKS, i kommunen Vet ikke
Økonomi
Annet

Hvis annet:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet» er valgt i spørsmålet «Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkedans?»

Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkedans?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Ja
Nei
Vet ikke

Hva er årsaken(e) til at dette tilbudet ble nedlagt?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkedans?»

Mangel på etterspørsel Mangel på kompetanse Mangel på lokaltradisjon Mangel på lærere Prioritering

Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen
Tilbud i regi av privat virksomhet i kommunen
Tilbud i regi av annen statlig virksomhet, f.eks. DKS, i kommunen Vet ikke
Økonomi
Annet

Har skolen ønske om å starte et tilbud som inkluderer norsk folkedans i fremtiden?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Har planer om å starte et tilbud Har ønske om å starte et tilbud Nei
Vet ikke

Finnes det potensielle folkedanslærere i skolen eller skolens nedslagsfelt?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Ja
Nei
Vet ikke

Andre kommentarer:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja eller Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkedans ved kulturskolen din?»

Folkemusikk

Er dette et eget tilbud, eller inngår det som del av et annet opplæringstilbud?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Her kan du krysse av for begge alternativene. Eget tilbud

Del av annet tilbud

Hvor mange elever deltar i tilbudet?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Hvilke aldersgrupper gjelder tilbudet for?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Barn (0–12 år) Ungdom (13–20 år)

Hvilke instrumenter gjelder tilbudet for?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Dersom tilbudet ikke er instrumentspesifikt / varierer, ønsker vi likevel at du krysser av for instrumenter tilbudet har omfattet de siste årene.

Fele/fiolin
Hardingfele
Torader
Trekkspill
Sang/kveding
Gitar

Langeleik
Sjøfløyte/tussefløyte
Munnharpe
Slåttetromme

Tilbudet er ikke instrumentspesifikt Tilbudet varierer med elevbasen Annet instrument

Utdyp annet instrument:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet instrument» er valgt i spørsmålet «Hvilke instrumenter gjelder tilbudet for?»

Hva utgjør tilbudet i sammenlagt årsverk?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

0–0,5 0,51–1 1,1–1,5 1,6–2 2,1–3 >3,1

Hva er skolens videre planer for tilbudet?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Ønske om / behov for å utvide tilbudet.

Ønske om / behov for å redusere tilbudet.

Ønske om / behov for å opprettholde tilbudet som det er.

Folkemusikk

Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkemusikk?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Mangel på etterspørsel Mangel på kompetanse Mangel på lokaltradisjon Mangel på lærere Prioritering

Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen

Tilbud i regi av privat virksomhet i kommunen

Tilbud i regi av annen statlig virksomhet, f.eks. DKS, i kommunen Vet ikke

Økonomi
Annet

Hvis annet:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Annet» er valgt i spørsmålet «Hva er årsaken(e) til at kulturskolen mangler et tilbud innen folkemusikk?»

Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkemusikk?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Ja
Nei
Vet ikke

Hva er årsaken(e) til at dette tilbudet ble nedlagt?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja» er valgt i spørsmålet «Har dere tidligere hatt et tilbud som inkluderte norsk folkemusikk?»

Mangel på etterspørsel Mangel på kompetanse Mangel på lokaltradisjon Mangel på lærere Prioritering

Tilbud i regi av frivillige organisasjoner i kommunen
Tilbud i regi av privat virksomhet i kommunen
Tilbud i regi av annen statlig virksomhet, f.eks. DKS, i kommunen Vet ikke
Økonomi
Annet

Har skolen ønske om å starte et tilbud som inkluderer norsk folkemusikk i fremtiden?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Har planer om å starte et tilbud

Har ønske om å starte et tilbud Nei
Vet ikke

Finnes det potensielle folkemusikklærere i skolen eller skolens nedslagsfelt?

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Ja
Nei
Vet ikke

Andre kommentarer:

Dette elementet vises kun dersom alternativet «Ja eller Nei» er valgt i spørsmålet «Gis det undervisning i norsk folkemusikk ved kulturskolen din?»

Generert: 2023-12-12 15:00:36.

7.2 Vedlegg 2: Fylkesvis oversikt over respondenter

- Agder** Åmli
 - Valle kulturskule
 - Flekkefjord
 - Knuden Kristiansand kulturskole
 - Bykle kulturskole
 - Kvinesdal kulturskole
 - Arendal
 - Bygland, Evje og Hornnes kulturskole
 - Farsund
 - Vennesla kulturskole
 - Grimstad
 - BLINK - Birkenes og Lillesand interkommunale kulturskole
 - Kulturskolen Øst i Agder
- Akershus**
 - Nannestad kulturskole
 - Jevnaker kulturskole
 - Enebakk Kulturskole
 - Lier kulturskole
 - Aurskog-Høland
 - Frogn kulturskole
 - Nesodden kulturskole
 - Nes kulturskole
 - Vestby
 - Gjerdrum
 - Lillestrøm kulturskole
- Buskerud**
 - Nore og Uvdal kulturskole
 - Kongsberg Kulturskole
 - Hemsedal
 - Krødsherad kulturskole
 - Hole Kulturskole
 - Øvre Eiker kulturskole
 - Ål kulturskulee
 - Ringerike kulturskole
 - Nesbyen og Flå
 - Sigdal
- Innlandet**
 - Grue
 - Trysil kulturskole
 - Hamar kulturskole
 - Eidskog kulturskole
 - Nord-Aurdal kulturskole
 - gausdal
 - Øystre Slidre kulturskule
 - ringeby

Sel kulturskole
Vestre Slidre kulturskule
Kulturskolen - Scene U
Lesja og Dovre kulturskole
Alvdal kulturskole
Sør-Aurdal kulturskole, Oppland
Elverum kulturskole
Ringsaker kulturskole
Engerdal kulturskole
Lillehammer
Kulturskolen Mjølkefabrikken
Øyer Kulturskole
Gjøvik kunst- og kulturskole
Lom og Skjåk kulturskule
Tolga
Etnedal

Møre og Romsdal

Ålesund kulturskole
Fjord kulturskole
Ulstein Kulturskule
Volda kulturskule
Herøy kulturskule
Sula kulturskule
Smøla kulturskole
Molde kulturskole
Surnadal og Rindal kulturskole
Vestnes Kulturskule
Hustadvika kulturskole
Hareid musik- og kulturskule
Giske kulturskule
Averøy kulturskole
Rauma Musikk- og Kulturskole
Aukra
Stranda kulturskule

Nordland

Bø Kulturskole
Andøy kulturskole
Sømna kommunale kulturskole
Moskenes kulturskole
Fauske kulturskole
Vågan Kulturskole
Rana kulturskole
Bodø kulturskole
Vestvågøy kulturskole
Rødøy Musikk- og Kulturskole
Kulturskolen for alle
Sortland
Hadsel kulturskole

Vefsn kulturskole
Narvik
Øksnes Kulturskole
Gildeskål
Nesna kulturskole

Oslo Oslo

Rogaland Hå kulturskule
Bjerkreim kulturskole
Lund kulturskole
Tysvær
Gjesdal Kulturskole
Hjelmeland
Suldal kulturskule
Randaberg kulturskole
Karmøy
Stavanger kulturskole
Klepp
Strand kulturskole
Time

Troms og finnmark ETS kulturskole
Lebesby kulturskole
Kvæfjord kulturskole
Kulturskolen i Kvæningen
Lyngen kulturskole
Berlevåg kulturskole
Gratangen musikkskole
Kulturskolen i Målselv
Porsanger kulturskole
Bardu kulturskole
Harstad
Berlevåg kulturskole
Senja kulturskole
Karlsøy kulturskole
Alta Kulturskole
Tromsø
Hammerfest kulturskole
Sør-Varanger kulturskole
Balsfjord kulturskole
Båtsfjord Kulturskole

Trøndelag Hitra Kulturskole
Verdal kulturskole
Namsos kommunale kulturskole
Meråker kulturskole
Selbu kulturskole
Kulturskolen i Levanger
Overhalla kulturskole

Rennebu
Åfjord kulturskole
Melhus
Grong kulturskole
Inderøy kulturskole
Holtålen kulturskole
Trondheim Kulturskole
Høylandet kulturskole
Røros kulturskole
Oppdal Kulturskole
Flatanger kulturskole
Skaun
Steinkjer
Namsskogan kulturskole
Orkland
Indre Fosen kulturskole
Nærøysund
Ørland kulturskole
Stjørdal kulturskole
Frøya kulturskole

Vestfold og Telemark

Fyresdal kulturskule
Holmestrand kulturskole
Horten kulturskole
Notodden Kulturskole
Skien kulturskole
Bamble kulturskole
Sandefjord kulturskole
Tønsberg kulturskole
Kviteseid kulturskule
Midt-Telemark kulturskole
Tinn kulturskole
Vinje kulturskule
Larvik Kulturkole
Hjartdal kulturskule
Tokke kulturskule
Nome kulturskole

Vestland Askvoll, Hyllestad og Fjaler kulturskule

Eidfjord kulturskule
Austrheim kulturskule
Ullensvang
Sogn Kulturskule
Øygarden kulturskule
Solund
Stryn kulturskule
Austevoll kulturskule
Alver

Aurland Musikk- og Kulturskule

Kvam kulturskule

Kinn kulturskule

Kvinnherad kulturskule

Osterøy Kulturskule

Voss kulturskule

Bjørnafjorden kulturskule

Askøy kulturskole

Sunnfjord kulturskule

Stad kulturskule

Gloppen

Vik

Ulvik kulturskule

Østfold Halden

Moss kulturskole

Rakkestad kulturskole

Indre Østfold kulturskole

Kulturskolen i Fredrikstad

Sarpsborg kulturskole

